

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Úpadek členů skupiny společností

Vypracovala: Mgr. Tereza Hošková

Vedoucí práce: JUDr. Ing. Zdeněk Strnad, Ph.D.

České Budějovice 2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Mgr. Tereza PŘECECHTĚLOVÁ**
Osobní číslo: **E13041**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Úpadek členů skupiny společností**
Zadávací katedra: **Katedra práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Úvodem samotné bakalářské práce student zasadí problematiku evropské insolvence do širšího kontextu evropského procesního práva. Dále se student v bakalářské práci zaměří na přeshraniční úpadek členů stejné skupiny společností, a to jak z pohledu de lege lata [tj. platného nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadečném řízení], tak především z pohledu de lege ferenda [návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU), kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadečném řízení, ev. č. COM(2012) 744]. Část práce by se měla věnovat též úvaze o zavedení jednotné evropské úpravy insolvenčního práva v podobě, v jaké ji obsahoval návrh revize nařízení o úpadku vypracovaný INSOL Europe (na základě Model Law UNCITRAL). Pokud by student našel vhodný příklad úpadku přeshraničně působícího koncernu, bylo by vhodné, aby o tom rovněž ve své práci pojednal.

Rámcová osnova:

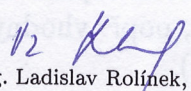
1. Úvod.
2. Metodika.
3. Přehled řešené problematiky
 - a) evropská insolvence v rámci širšího kontextu evropského procesního práva
 - b) přeshraniční úpadek členů stejné skupiny společností - de lege lata (Nařízení Rady č. 1346/2000) / de lege ferenda (Návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady, kterým se mění Nařízení Rady č. 1346/2000).
4. Praktická část - analýza potenciálních dopadů úpravy úpadku členů stejné skupiny společností de lege ferenda na insolvenční řízení vedená v různých státech Evropské unie, analýza možného zavedení jednotné evropské úpravy insolvenčního práva, popř. vhodný příklad úpadku přeshraničně působícího koncernu (popis, průběh, zhodnocení).
5. Výsledky a jejich diskuse.
6. Závěr.
- X. Seznam použitých zdrojů.
- X. Seznam příloh.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **40 - 50 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**
Seznam odborné literatury: **viz příloha**

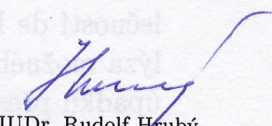
Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Ing. Zdeněk Strnad, Ph.D.**
Katedra práva

Datum zadání bakalářské práce: **5. ledna 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2016**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
E.S.
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice**

JUDr. Rudolf Hrubý
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 16. března 2015

Příloha zadání bakalářské práce

Seznam odborné literatury:

Bělohlávek, A. J. (2007). *Evropské a mezinárodní insolvenční právo: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck. 1550 s.

Drápal, L., Bureš, J. & kol. (2009). *Občanský soudní řád I, II. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 1600 s.

Hásová, J. & kol. (2014). *Insolvenční zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck. 1504 s.

Hásová, J., & Moravec, T. (2013). *Insolvenční řízení. Vydání první*. Praha: C. H. Beck. 280 s.

Kozák, J., Budín, P., Dadam, A. & Páchl, L. (2013). *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení : komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. 1246 s.

Maršíková J. & kol. (2014). *Insolvenční zákon s poznámkami a judikaturou*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges. 864 s.

Pauknerová, M. (2013). *Evropské mezinárodní právo soukromé*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck. 304 s.

Kropholler, Jan. (2004). *Internationales Privatrecht: einschliesslich der Grundbegriffe des internationalen Zivilverfahrensrechts*. 5., neubearbeitete Aufl. Tübingen: Mohr Siebeck. 719 s.

Právní předpisy:

Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU), kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení, ev. č. COM(2012) 744.

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že jsem na obdobné téma, jako je předmětem této bakalářské práce, publikovala dílčí články na internetovém portále www.epravo.cz.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Praze dne 3. dubna 2017

Mgr. Tereza Hošková

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala za podporu poskytovanou v průběhu celého studia svému manželovi a spolužákovi, RNDr. Bc. Radimovi Hoškovi, a našim oběma rodinám.

Dále bych ráda poděkovala panu JUDr. Ing. Zdeňku Strnadovi, Ph.D. za ochotu vést mou bakalářskou práci a za cenné instrukce a doporučení při její přípravě.

OBSAH

1.	Úvod	5
1.1	Téma práce.....	5
1.2	Cíle a omezení práce.....	5
1.3	Možné přínosy práce	6
1.4	Vymezení základních pojmů.....	6
1.5	Struktura práce	6
2.	Literární přehled řešené problematiky	7
3.	Metodika	7
4.	Teoretická část – základní východiska	8
4.1	Justiční spolupráce v Evropě a evropské mezinárodní právo procesní.....	8
4.2	Nařízení jako přímo použitelný právní předpis	9
4.3	Pojem a právní úprava úpadku	9
4.4	Pojem koncernu (skupiny společností) v Novém nařízení.....	11
5.	Teoretická část – Historický vývoj evropského insolvenčního práva	11
5.1	Úmluva Evropské unie o insolvenčním řízení	11
5.2	Vzorový zákon UNCITRAL	12
5.3	Nařízení.....	12
5.3.1	Místní, věcná, časová a osobní působnost Nařízení	12
5.3.2	Otázky řešené Nařízením (předmět právní úpravy).....	13
5.3.3	Revize Nařízení	14
5.4	Nové nařízení	15
5.4.1	Místní, věcná, časová a osobní působnost Nového nařízení	15
5.4.2	Otázky řešené Nařízením (předmět právní úpravy).....	16
5.4.3	Předpokládaná revize Nového nařízení	17
6.	Teoretická část – Statistické informace o insolvenčních řízeních s evropským prvkem v České republice	18
7.	Teoretická část – insolvenční správce v insolvenčním řízení	22
8.	Teoretická část – Podstata přeshraničního úpadku členů skupiny společností	23
9.	Teoretická část – Procesní instituty pro řešení úpadku členů skupiny společností	24
9.1	Spolupráce a komunikace	24
9.1.1	Spolupráce a komunikace mezi insolvenčními správci	25
9.1.2	Spolupráce a komunikace mezi soudy.....	25
9.1.3	Spolupráce a komunikace mezi insolvenčními správci a soudy.....	26
9.1.4	Náklady spolupráce a komunikace	26
9.1.5	Zvláštní pravomoci insolvenčního správce v ostatních řízeních.....	26
9.2	Koordinační řízení.....	27
9.2.1	Podání návrhu na zahájení koordinačního řízení.....	28
9.2.2	Konkurence návrhů na zahájení koordinačního řízení.....	28
9.2.3	Volba soudu pro koordinační řízení	28

9.2.4	Náležitosti návrhu na zahájení koordinačního řízení.....	29
9.2.5	Oznámení soudu o podání návrhu na zahájení koordinačního řízení	30
9.2.6	Námítky insolvenčních správců (opt-out) a následné zahrnutí do koordinačního řízení (opt-in)	30
9.2.7	Rozhodnutí o zahájení koordinačního řízení.....	31
9.2.8	Závaznost doporučení koordinátora a plánu koordinace	31
9.2.9	Osoba koordinátora, jeho práva a povinnosti.....	32
9.2.10	Odvolání koordinátora	33
9.2.11	Plán koordinace	33
9.2.12	Náklady koordinačního řízení	33
10.	Praktická část	35
10.1	Simulované úpadkové řízení skupiny společností.....	35
10.1.1	Výchozí informace o skupině společností.....	35
10.1.2	Spolupráce a koordinace.....	36
10.1.3	Koordinační řízení.....	37
10.2	Návrh dokumentů použitelných v rámci přeshraničních úpadkových řízení skupiny společností.....	40
11.	Závěr	41
I.	Shrnutí a klíčová slova v anglickém jazyce (summary and keywords)	
II.	Přehled použitých zkratk	
III.	Seznam použitých zdrojů	
IV.	Seznam obrázků a tabulek	
V.	Seznam příloh	
VI.	Přílohy	

1. ÚVOD

1.1 Téma práce

Tématem překládané bakalářské práce je nově přijaté přímo aplikovatelné nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním nařízení (v textu též „**Nové nařízení**“), které nabude účinnosti v červnu letošního roku. Toto Nové nařízení obsahově nahrazuje nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení (v textu též „**Nařízení**“). Tato práce se zaměřuje zejména na problematiku nadnárodního úpadku koncernů, pro kterou Nové nařízení zavádí nová obecně aplikovatelná pravidla, a to na rozdíl od Nařízení, které se této otázce vůbec nevěnovalo.

1.2 Cíle a omezení práce

Cílem této bakalářské práce je v rámci její teoretické části podrobně analyzovat novou právní úpravu nadnárodního úpadku členů skupiny společností, v rámci praktické části práce pak budou představeny na vzorovém případě možnosti postupu, které Nové nařízení nabídne soudům a insolvenčním správcům., kteří mohou v budoucnosti případy nadnárodního úpadku koncernu řešit. Praktická část bude v přílohách doplněna o návrh vzorového podání a pro zjednodušení práce s Novým nařízením i o grafické přehledy pro soudce a insolvenční správce.

Teoretický rozbor i věcná aplikace nové právní úpravy pak mohou sloužit po nabytí účinnosti Nařízení o insolvenční odborné veřejnosti jako doplňující informační zdroj při řešení reálných případů.

Cílem této práce je též kriticky zhodnotit novou právní úpravu řešení úpadku členů skupin společností, poukázat na její klady, jakož i upozornit na možná úskalí, která s sebou přináší.

Zásadním omezením této práce je skutečnost, že posuzovaná právní úprava dosud nenabyla účinnosti, tudíž není možné podrobit analýze již existující případy (case law) ani již aplikované postupy. Právní úprava obsažená v Novém nařízení se uplatní teprve na ta insolvenční řízení, která budou zahájena nejdříve dne 26. června 2017. K nové právní úpravě se též pouze v omezené míře vyjadřuje odborná literatura, což je z hlediska pramenů (zdrojů) této práce dalším dílčím omezením.

1.3 Možné přínosy práce

Jako u každé nově účinné právní úpravy i v případě Nového nařízení bude velice zásadní úvodní doba aplikace. Členské státy stojí před nelehkým úkolem zakomponovat do svých právních řádů novou regulaci nadnárodního úpadku skupiny společností, přičemž musí respektovat cíle Nového nařízení, a zároveň i vnitrostátní právní úpravu a zájmy a očekávání věřitelů ve svých jurisdikcích. Toto není lehký úkol ani pro soudy, které úpadkovou řízení řídí a dohlíží na ně, ani pro insolvenční správce, kteří je fakticky vedou. Možným přínosem této práce by mohlo být usnadnění počáteční fáze aplikace Nového nařízení právě těmito dvěma okruhy subjektů účastných na insolvenčních řízeních – insolvenčních soudů a insolvenčních správců. Tato práce pro ně může představovat užitečné, stručné a praktické shrnutí nové právní úpravy, zařazené do historického kontextu a nastíněným historickým vývojem. Přílohy této práce, které jsou nedílnou součástí praktické části, jsou pak cíleny právě na tyto dva okruhy osob, a mohou sloužit jako pomocný materiál při řešení postupu podle Nového nařízení.

1.4 Vymezení základních pojmů

Vymezení základních pojmů nezbytných pro užívání této práce je zařazeno v kapitole 4 této práce. V této kapitole jsou zejména vysvětleny pojmy úpadek a nadnárodní skupina společností.

1.5 Struktura práce

Po představení literárního přehledu řešené problematiky (kapitola 2) a zvolené metodologie bude v teoretické části této práce (kapitoly 4 až 9) nejprve obecně představen pojem evropského práva soukromého procesního jako základní rámec analyzované právní úpravy a tento je zasazen do historického kontextu. Kapitola 4 též představuje zásadní pojmy řešeného tématu.

Další pasáž teoretické části (kapitola 6) je věnována rozboru statických dat, která jsou k insolvenčním řízením s evropským prvkem k dispozici.

Po přiblížení role insolvenčního správce v insolvenčním řízení a vysvětlení podstaty přeshraničního úpadku je už pozornost věnována stěžejní části této práce, a to teoretickému rozboru právní úpravy přeshraničního úpadku skupiny společností v Novém nařízení.

Předmětem praktické části pak bude aplikace nově zaváděné úpravy řešení přeshraničního úpadku skupiny společností. V rámci simulace budou v různých jurisdikcích Evropské unie podány návrhy na zahájení insolvenčního řízení proti členům

téže skupiny (koncernu). Prostřednictvím norem Nového nařízení bude provedené celé insolvenční řízení až po jeho skončení.

Součástí praktické části této práce jsou též grafické přehledy pro soudce a insolvenční správce.

Závěr celé práce shrnuje zjištěné poznatky a hodnotí stanovené cíle této práce.

2. LITERÁRNÍ PŘEHLED ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Základním pramenem předkládané práce je samotné znění Nového nařízení. Významnou interpretační hodnotou, jak již bývá u toho druhu legislativního právního aktu Evropské Unie¹ zvykem, je opatřena úvodní preambule Nového nařízení.

Dalším významným pramenem je Důvodová zpráva vypracovaná v rámci legislativního procesu přijímání Nového nařízení.

Významným informačním zdrojem je také Studie vypracovaná evropskou odbornou asociací odborníků insolvenčního práva INSOL Europe.

Aktuální národní odborná literatura v době vyhotovení této bakalářské práce ještě nereflektuje nejnovější změny provedené na poli mezinárodní insolvence Novým nařízením, proto slouží tato jen podpůrně jako zdroj dokreslující širší právní rámec přijatého Nového nařízení a právní úpravu dle předchozího Nařízení. Za zmínku však stojí Břicháček, 2015 nebo Mišúr, 2011.

Naopak zahraniční odborná literatura se již začala k nové právní úpravě vyjadřovat, zejména pak Sheldon, 2015, Thole a Duenas, 2015, Moreno, 2015 či van Galen, 2015, a přichází s prvními upozorněními na možné problémy s aplikací Nového nařízení.

Kompletní přehled použité literatury je uveden na str. 43 této bakalářské práce.

3. METODIKA

Cílem této práce, jak bylo popsáno výše v kapitole **Error! Reference source not found.** je analýza nové právní úpravy a představení jejího možného fungování v praxi. K dosažení tohoto cíle je využito metody popisu a vysvětlení, jakož i analýzy právního textu za pomoci metodologických direktiv interpretace právního textu. Hlavními užívanými metodami výkladů nových právních norem jsou ze standardních metod výklad jazykový, logický a systematický, z nadstandardních metod pak výklad historický a teleologický.²

¹ Tj. nařízení – podrobně viz bod 4.2 této práce.

² Podrobně o těchto metodách viz BOGUSZAK, 2004, str. 182-187.

Jazyková (tedy gramaticko-sémantická) meto se zaměřuje na jazykovou stránku textu a spočívá na gramatické a sémantické analýze právního textu. Tato metoda zejména zkoumá složení věty, význam jednotlivých slov ve spojení s jinými a také vykládá význam použitých slov.

4. TEORETICKÁ ČÁST – ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA

4.1 Justiční spolupráce v Evropě a evropské mezinárodní právo procesní

Přistoupením k Evropské unii se Česká republika stala součástí mezinárodního společenství. Na základě Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie se v její prospěch vzdala (za účelem řádného fungování vnitřního trhu Evropské unie) části své státní suverenity ve formě výlučných pravomocí nebo se zavázala s ostatními členskými státy v určitých oblastech úzce spolupracovat za účelem dosažení vytýčených cílů.

Jedním z takových cílů je zřízení prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Tohoto cíle zamýšlejí členské státy Evropské unie dosáhnout prostřednictvím intenzivní justiční spolupráce v občanských věcech s mezinárodním prvkem, ke které se zavázaly na základě čl. 81³ Smlouvy o fungování Evropské unie.

Čl. 81 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie stanoví:

„Unie rozvíjí justiční spolupráci v občanských věcech s mezinárodním prvkem založenou na zásadě vzájemného uznávání soudních a mimosoudních rozhodnutí. Tato spolupráce může zahrnovat přijímání opatření pro sbližování právních předpisů členských států.“

Členské státy na základě tohoto ustanovení zároveň zmocnily orgány Evropské unie k přijetí potřebných právních předpisů pro zajištění uvedených cílů. Do oblasti justiční spolupráce v občanských věcech s mezinárodním prvkem spadá mimo jiné i úprava přeshraniční insolvence, tj. mezinárodní insolvenční právo.

Právními předpisy Evropské unie, které mají pro úpravu této oblasti nejvhodnější formu a přijatelně nastavený legislativní proces a jsou proto nejčastěji využívány, jsou takzvaná nařízení.

³ Úplné znění Smlouvy o fungování Evropské unie je dostupné např. na:
http://www.euroskop.cz/gallery/54/16334-fungovani_eu.pdf

4.2 Nařízení jako přímo použitelný právní předpis

Nařízení se řadí mezi takzvané sekundární prameny práva Evropské unie⁴. Vedle nařízení se mezi sekundární právní předpisy řadí směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska. Nařízení má obecnou působnost. Je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech⁵. Právě nařízení se díky svým výše uvedeným vlastnostem stalo základním prostředkem sjednocování oblasti evropského mezinárodního práva procesního. Při jeho využití v této oblasti převládá názor, že unifikační cíle vyžadují vytvoření unijní právní úpravy, která by byla nezávislá na úpravě vnitrostátní. V tomto duchu hovoří také preambule k Novému nařízení v bodě 8: *„K dosažení cíle zvýšení účinnosti a zrychlení insolvenčních řízení s přeshraničním dopadem je nezbytné a vhodné, aby ustanovení o příslušnosti, uznání a rozhodném právu v této oblasti byla obsažena v právním aktu Unie, který je závazný a přímo použitelný v členských státech.“*⁶

Výhodou vydávání právních norem ve formě nařízení (na rozdíl od směrnic) je jejich přímá použitelnost bez nutnosti implementace nařízení do vnitrostátní právního řádu. Tato skutečnost pochopitelně automaticky neznamená, že vydaná nařízení není potřeba ve vnitrostátních předpisech vůbec reflektovat (je vhodné např. provázat společné instituty, sjednotit terminologii, upravit používání nařízení v praxi toho kterého státu), právní normy zakotvené v nařízení jsou však ode dne jejich účinnosti i bez této reflexe ve vnitrostátních předpisech přímo použitelné a závazné a případné nejasnosti v terminologii či konkrétním postupu je třeba překlenout vhodným výkladem právních norem⁷.

4.3 Pojem a právní úprava úpadku

Úpadek neboli platební neschopnost je bohužel častým problémem současného právního prostředí, který významně dopadá na život dotčených subjektů.

Jakkoli otázky úpadku řeší všechny státy Evropské unie a nejedná se o jurisdikcím neznámý fenomén, jednotná úprava přeshraničního úpadkového práva hmotného v Evropské unii není a (i přes intenzivní snahy některých nadnárodních asociací a institucí) ani se v nejbližší době nepřipravuje. Přístup k řešení otázky úpadku (např.

⁴ Primární prameny evropského práva jsou mezinárodní smlouvy, jejichž smluvními stranami jsou přímo členské státy.

⁵ Čl. 288 SFEU.

⁶ Znění bodu č. 8 preambule Nového nařízení je shodné se zněním bodu č. 8 preambule Nařízení.

⁷ K výkladu právních norem viz kapitola 3 této práce.

způsoby řešení úpadku, postupy a pravomoci správců podstaty, ochrana věřitelů, fungování věřitelských orgánů, intervence soudu aj.) je v členských státech natolik rozdílný, že sjednocení není bez významných kompromisů a vyjednávání možné a postup směřující k tomu cíli je tak velmi pomalý.

V českém právním řádu je pojem úpadku vymezen v § 3 insolvenčního zákona. Podle tohoto ustanovení je dlužník v úpadku, pokud je v platební neschopnosti nebo předlužen.

V platební neschopnosti je dlužník v případě, že má více věřitelů, má peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky není schopen plnit.

Pro bližší upřesnění sousloví „tyto závazky není schopen plnit“ přidává insolvenční zákon několik případů, u kterých se má za to, že nastanou-li, není dlužník schopen plnit. Je úkolem dlužníka prokázat pak v insolvenčním řízení opak⁸. Má se za to, že dlužník není schopen plnit své závazky, jestliže zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo nesplnil povinnost předložit v insolvenčním řízení seznamy, kterou mu uložil insolvenční soud.

Další formou úpadku je výše zmíněné předlužení. Předlužen může být jen dlužník, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou – podnikatelem. O předlužení jde tehdy, má-li dlužník (opět) více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku.⁹

Insolvenční zákon zná tři základní způsoby řešení úpadku, které lze rozřadit mezi likvidační a sanační způsoby řešení, a dále speciální způsoby řešení úpadku pro speciální subjekty (jedná se např. o bankovní instituce, pojišťovny a aj.).

Likvidačním způsobem řešení úpadku, kdy osoba již dále nepokračuje ve své výdělečné činnosti a z veškerého jejího majetku jsou uspokojeni věřitelé, je konkurs.

Sanačními způsoby řešení úpadku (tj. výdělečná činnost osoby je zachována) jsou reorganizace a oddlužení. Použití těchto způsobů řešení úpadku se neobejde bez spolupráce s věřiteli a aktivního přístupu pověřeného insolvenčního správce¹⁰.

⁸ Jedná se tudíž o vyvrátitelnou domněnku.

⁹ Při stanovení hodnoty dlužníkovy majetku se přihlíží také k další správě jeho majetku, případně k dalšímu provozování jeho podniku, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník bude moci ve správě majetku nebo v provozu podniku pokračovat.

¹⁰ Tyto způsoby řešení úpadku preferuje i Nařízení a svou úpravou se snaží směřovat k tomu, aby právě tyto formy převažovaly nad formou likvidační, tedy konkursem. Výslovně se v bodě 10 preambule

4.4 Pojem koncernu (skupiny společností) v Novém nařízení

O koncernu a podnikatelských seskupeních obecně pojednává v českém právním řádu v § 71 a násl. zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), v platném znění. Nové nařízení však přichází s vlastní úpravou skupiny společností a vymezením mateřského podniku. Oba tyto pojmy řadí mezi definice uvedené v čl. 2.

Podle čl. 2 odst. 13 Nového nařízení se skupinou společností rozumí mateřský podnik a všechny jeho dceřiné podniky. Podle čl. 2 odst. 14 Nového nařízení se mateřským podnikem rozumí podnik, který má přímou nebo nepřímou kontrolu nad jedním či více dceřinými podniky. Podnik, který sestavuje konsolidovanou účetní závěrku v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, se považuje za mateřský podnik.

5. TEORETICKÁ ČÁST – HISTORICKÝ VÝVOJ EVROPSKÉHO INSOLVENČNÍHO PRÁVA

V předchozí kapitole byla v krátkosti představena podstata právní úpravy a nejvýznamnější pojmy řešené problematiky. Dále bude nastíněna geneze stávajících právních norem, které jako první přinášely úpravu nadnárodního řešení úpadku členů skupiny společností.

S cílem chránit vnitřní trh považuje Evropská unie za nezbytné, aby mezinárodní úpadková řízení probíhala účinně a rychle. Aby tomu tak mohlo být, bylo nezbytné vytvořit právní rámec stanovující pravidla o příslušnosti, uznávání a rozhodném právu na úrovni Evropské unie a neponechávat úpravu mezinárodních insolvenčních otázek jen národním úpravám mezinárodního práva soukromého.

5.1 Úmluva Evropské unie o insolvenčním řízení

Prvním pokusem o sjednocení úpravy přeshraniční insolvence byla úmluva Evropské unie o insolvenčním řízení, otevřená k podpisu v Madridu dne 23. listopadu 1995 a podepsaná do 23. března 1996 čtrnácti z tehdejších patnácti

Nového nařízení, že právě o tuto oblast má Nové nařízení posílit oproti předcházející úpravě v Nařízení. Oblast působnosti Nového nařízení by měla být rozšířena tak, aby zahrnovala i řízení, jež usilují o záchranu hospodářsky životaschopných podniků v obtížné situaci a o poskytnutí druhé šance podnikatelům.

členských států (úmluvu nepodepsala Velká Británie)¹¹. Tato úmluva však nikdy nenabyla účinnosti.

5.2 Vzorový zákon UNCITRAL

Určité standardy přeshraniční insolvence se pokusila nastavit Komise OSN pro právo mezinárodního obchodu (UNCITRAL). Vzorový zákon o přeshraniční insolvenční byl vypracován UNCITRALEM a schválen Valným shromážděním OSN dne 15. prosince 1997 na základě resoluce 52/158. Vzorový zákon představuje legislativní text doporučený státům k převzetí do vnitrostátního práva. Nejde o závazný dokument, vzorový zákon je své podstatě návodem, jak upravit problematiku řešení úpadku s mezinárodním prvkem ve vnitrostátním právu. Vzorový zákon plně respektuje rozdíly mezi národními procesními předpisy a nepokouší se o zásadní unifikaci insolvenčního práva. Nejedná se o závaznou právní normu, a je tak plně v kompetenci a na úvaze jednotlivých států, zde jej do vnitrostátního práva převezmou jako celek, nechají-li se inspirovat jen dílčími pasážemi, či zda se rozhodnou pro právní úpravu zcela odlišnou. Vzorový zákon řeší zejména otázky vzájemného uznání účinků insolvenčních řízení, stanovuje pravidla pro paralelně vedená insolvenční řízení, nastavuje standardy komunikace a spolupráce a jiné¹².

5.3 Nařízení

5.3.1 Místní, věcná, časová a osobní působnost Nařízení

Co do místní působnosti je Nařízení závazné a použitelné na všechna úpadková řízení zahájená na území členských států s výjimkou Dánského království¹³.

Věcná působnost je pak v Nařízení vymezena dvojím způsobem – pozitivně (čl. 1 odst. 1) a negativně (čl. 1 odst. 2).

Nařízení se dle čl. 1 odst. 1 Nařízení vztahuje na kolektivní úpadková řízení, která zahrnují částečné nebo úplné zabavení majetku¹⁴ a jmenování správce podstaty. V přílohách A (hlavní úpadkové řízení = vedené ve státě centra hlavních zájmů dlužníka) a B (vedlejší úpadkové řízení = řízení vedená v jiném státě, než ve státě centra hlavních zájmů dlužníka) Nařízení jsou specifikována řízení podle práva jednotlivých členských států, na která se Nařízení vztahuje. Řízení jsou pojmenována v národních jazycích tak,

¹¹ Bělohávek, 2007, str. 4.

¹² Podrobněji viz Bělohávek, 2007, str. 1181 a násl.

¹³ Bod 33 preambule Nařízení.

¹⁴ K problematice výkladu částečného či úplného zabavení majetku viz např. Bělohávek, 2007, str. 56 – 59.

aby nemohlo dojít k záměně. Pokud by některé z řízení naplňovalo podmínky uvedené v čl. 1 odst. 1 Nařízení, nebylo-li by však uvedeno ve výčtu v uvedených přílohách, nelze úpravu na řízení vztáhnout.

Z působnosti Nařízení jsou dle čl. 1 odst. 2 vyňata úpadeková řízení týkající se pojišťoven, úvěrových institucí, investičních podniků, které mají v držení finanční prostředky nebo cenné papíry třetích osob a také podniků kolektivního investování¹⁵.

Do věcné působnosti Nařízení nepatří také otázky související s řízením o nárocích insolvenčních správců proti dlužníkům úpadce. Tato řízení se řadí mezi obecná civilní řízení a budou proto podléhat režimu Nařízení Brusel I bis.

Věcná působnost Nařízení byla za doby jeho účinnosti dotvářena i Soudním dvorem EU. Dle Soudního dvora EU se o řízení podle Nařízení o úpadekovém řízení jedná v případě, že řízení splňuje následující čtyři znaky: (1) kolektivní řízení, (2) založené na platební nezpůsobilosti dlužníka, (3) která vyžaduje alespoň částečný prodej majetku takového dlužníka a (4) zakládá důvod ke jmenování správce¹⁶.

Co do časové působnosti je Nařízení účinné od 31. května 2002. Pro Českou republiku je závazné ode dne jejího přistoupení k EU, tj. od 1. května 2004. V souladu s čl. 43 Nařízení je toto aplikovatelné na úpadeková řízení zahájená po vstupu v platnost. Právní jednání a procesní úkony, které dlužník učinil před vstupem tohoto nařízení v platnost, se řídí právem, které se na ně vztahovalo v době, kdy byly učiněny.

Co do osobní působnosti se Nařízení uplatní pouze na přeshraniční úpadeková řízení, tj. pouze na mezinárodní případy se vztahem k zahraničí¹⁷, a to dále za podmínky, že hlavní zájmy dlužníka¹⁸ jsou soustředěny na území některého z členských států EU a aspoň jeden z věřitelů nebo část majetkové podstaty se nachází v některém z jiných členských států. Dlužníkem v takovém případě může být jak fyzická, tak právnická osoba, a to jak podnikatel, stejně tak se může jednat i o řešení závazků s podnikáním nesouvisejících.

5.3.2 Otázky řešené Nařízením (předmět právní úpravy)

Nařízení jako první závazná a přímo použitelná norma upravující mezinárodní úpadeková řízení se věnovala nejpálčivějším problémům v této oblasti. Jako první zavedla

¹⁵ Tato řízení mají převážně samostatnou úpravu zakotvenou ve formě směrnice.

¹⁶ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 2. května 2006, sp. zn. C-341/04, Eurofood IFSC Ltd.

¹⁷ Pauknerová, 2013, str. 219.

¹⁸ K pojmu „hlavní zájmy dlužníka“ blíže viz např. Bělohávek, 2007, str. 146 a násl.; v literatuře často označováno anglickou zkratkou COMI – „Centre of main interests“.

pravidla pro určení mezinárodní příslušnosti a práva rozhodného, vymezila základní pravidla pro uznávání úpadkových řízení a specifikovala vztah hlavního a vedlejších úpadkových řízení¹⁹. U otázky hlavního a vedlejších úpadkových řízení už se zabývá pojmem pojmu „středisko hlavních zájmů dlužníka“, tzv. COMI²⁰.

5.3.3 Revize Nařízení

Podle čl. 46 Nařízení byla Komise povinna předložit nejpozději 1. června 2012 zprávu o uplatňování Nařízení. V případě potřeby měla být taková zpráva doprovázena návrhem na změnu Nařízení.

V rámci plnění této povinnosti Komise zkoumala fungování Nařízení za prvních deset let od jeho účinnosti a identifikovala na základě konzultace se zúčastněnými stranami a právní a empirické studie vypracované pro Komisi a v Důvodové zprávě pojmenovala řadu problémů s uplatňováním Nařízení v praxi. Mezi pěti hlavními nedostatky zazněl i problém absence specifických pravidel, která by upravovala úpadek nadnárodních skupin podniků, přestože se velký počet přeshraničních úpadkových řízení týká skupin společností. Komise kritizovala základní východisko Nařízení, a sice, že pro každého jednotlivého člena skupiny musí být zahájeno samostatné řízení a tato řízení jsou na sobě zcela nezávislá. Dále Komise uvedla, že neexistence specifických ustanovení pro úpadek skupiny často snižuje vyhlídky na úspěšnou restrukturalizaci skupiny jako celku a může vést k úplnému rozpadu skupiny.

Za doby účinnosti Nařízení se tento nedostatek pokusila překlenout rozhodovací praxe Soudního dvora EU. Ve svých závěrech dovodila²¹, že je možné, aby bylo COMI dceřiné společnosti určeno shodně s COMI mateřské společnosti, ač by se takto určené COMI nepřekrývalo s příslušným sudištěm podle sídla dceřiné společnosti, a to v případě, že by skutečně naprostá většina činnosti dceřiné byla vykonávána pro mateřskou společnost a toto by bylo zjistitelné pro třetí strany.

Uvedené závěry sice připouštějí určité úlevy při řešení úpadku více členů téže skupiny, rozhodně však nejsou všespásným řešením.

V období mezi vydáním zprávy Komise o uplatňování Nařízení a přijetím Nového nařízení, prošly úvahy o způsobu řešení úpadku členů skupiny významným vývojem. Důvodová zpráva komise v úvodu tohoto procesu dokonce hovoří o jednotném

¹⁹ Tj. pravidla pro případy, kdy je s jediným dlužníkem vedeno více insolvenčních řízení na území více členských států Evropské unie.

²⁰ Z anglického „*Centre of main interests*“.

²¹ [Např. rozsudek Soudního dvora EU ze dne 2. května 2006, sp. zn. C-341/04, Eurofood IFSC Ltd.

přeshraničním insolvenčním řízení. Tento přístup však narazil na řadu procesních i politických překážek, pro které bylo třeba z takto ambiciózního plánu slevit.

Poměrně dlouze se diskutovalo o formě povinné spolupráce a koordinace soudů a insolvenčních správců zapojených do řešení úpadku více členů jedné skupiny. Avšak ani tento přístup se v konečné fázi neseťkal s kladným ohlasem, a tak bylo z nároků ještě sleveno.

V konečné podobě, která bude podrobně rozepsána v dalších částech této práce, je spolupráce a koordinace mezi zúčastněnými stranami založena na dobrovolnosti a konstantní možnosti opt-inu či opt-outu.

Ač by se mohlo zdát, že tento krok bude mít pramalý význam a řešení úpadku nadnárodních skupin nikam neposune, lze i bez jakékoli znalosti budoucí praxe říci, že už i nastavení rámce a pravidel pro dobrovolnou spolupráci a koordinaci, je velkým posunem vpřed. Lze předpokládat, že pokud se postup zavedený Novým nařízením osvědčí v praxi, bude v rámci další změny (revize, viz níže kapitola 5.4.3) zavedena obligatorní forma této spolupráce a kooperace.

5.4 Nové nařízení

5.4.1 Místní, věcná, časová a osobní působnost Nového nařízení

Co do místní působnosti je Nové nařízení závazné a použitelné na všechna úpadková řízení zahájená na území členských států s výjimkou Dánského království.²²

Věcná působnost je pak i v Novém nařízení vymezena dvojím způsobem – pozitivně (čl. 1 odst. 1) a negativně (čl. 1 odst. 2).

Nařízení se dle čl. 1 odst. 1 Nařízení vztahuje na veřejná kolektivní řízení, včetně předběžných řízení, která jsou založena na právu upravujícím úpadek a ve kterých, za účelem záchrany, úpravy dluhu, reorganizace nebo likvidace:

- a) je dlužník zcela či zčásti zbaven dispozičních oprávnění ke svému majetku a je jmenován insolvenční správce,
- b) jsou jeho majetek a záležitosti dlužníka pod kontrolou nebo dohledem soudu, nebo
- c) je soudem nebo na základě zákona přiznáno dočasné přerušování řízení na vymáhání individuálních nároků s cílem umožnit jednání mezi dlužníkem a jeho věřiteli, za předpokladu, že dané řízení, v jehož rámci bylo přerušování přiznáno, zajistí vhodná

²² Bod 88 preambule Nového nařízení.

opatření na ochranu věřitelů obecně a je předběžným řízením k některému z řízení uvedených pod písmeny a) nebo b), nepodaří-li se dosáhnout dohody.

V příloze A Nového nařízení jsou, shodně jako u Nařízení specifikována řízení podle práva jednotlivých členských států, na která se Nařízení vztahuje.

Z působnosti Nařízení jsou dle čl. 1 odst. 2 vyňata úpadková řízení týkající se pojišťoven, úvěrových institucí, investičních podniků a dalších institucí a podniků v rozsahu, v jakém se na ně vztahuje směrnice 2001/24/ES²³, nebo subjektů kolektivního investování²⁴.

Co do časové působnosti je zásadní většina ustanovení Nového nařízení účinná od 26. června 2017. Podle přechodných ustanovení uvedených v čl. 84 odst. 1 Nového nařízení platí, že se ustanovení tohoto nařízení vztahují pouze na insolvenční řízení zahájená po 26. červnu 2017. Jednání dlužníka učiněná přede dnem použitelnosti Nového nařízení se i nadále řídí právem, které se na ně vztahovalo v době, kdy byla učiněna. Podle čl. 84 odst. 2 Nového nařízení pak platí, že se Nařízení nadále použije na insolvenční řízení, která spadají do oblasti působnosti Nařízení a byla zahájena před 26. červnem 2017.

Co do osobní působnosti Nového nařízení se nadále uplatní pouze na přeshraniční úpadková řízení, tj. pouze na mezinárodní případy se vztahem k zahraničí, a to dále za podmínky, že hlavní zájmy dlužníka jsou soustředěny na území některého z členských států EU a aspoň jeden z věřitelů nebo část majetkové podstaty se nachází v některém z jiných členských států. Dlužníkem v takovém případě opět může být jak fyzická, tak právnická osoba, a to jak podnikatel, tak se může jednat i o řešení závazků s podnikáním nesouvisejících.

5.4.2 Otázky řešené Nařízením (předmět právní úpravy)

Nové nařízení v základních rysech kopíruje Nařízení (tj. obsahuje stejný předmět úpravy jako Nařízení, blíže viz výše kapitola 5.3.1).

Oproti Nařízení byla v rámci Nového nařízení rozšířena jeho oblast působnosti o řízení, která usilují o záchranu životaschopných podniků v obtížné situaci a o poskytnutí druhé šance podnikatelům²⁵ (tj. o sanační řešení úpadku²⁶). Nové nařízení také přináší

²³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES ze dne 4. dubna 2001 o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí.

²⁴ Tato řízení mají převážně samostatnou úpravu zakotvenou ve formě směrnic.

²⁵ Bod (10) preambule Nového nařízení.

²⁶ Blíže viz bod 4.3 výše.

zpřesnění pojmu „středisko hlavních zájmů dlužníka“, tedy COMI. Nové nařízení dále také stanoví, že členskému státu, na jehož území bylo zahájeno úpadkové řízení, přísluší rozhodovat o žalobách, které přímo vyplývají z uvedeného řízení nebo s ním úzce souvisejí. Nové nařízení také zavádí možnost zamítnutí nebo odložení zahájení vedlejšího řízení a umožňuje nově jeho řešení jinou než likvidační cestou (tj. připouští sanační možnosti řešení úpadku i pro vedlejší řízení). Nové nařízení též rozšiřuje a zpřesňuje pravidla spolupráce a komunikace mezi orgány participujícími na insolvenčním řízení a rozšiřuje a zpřesňuje i pravidla pro informování věřitelů a přihlašování jejich pohledávek. V neposlední řadě je novinkou Nového nařízení i oblast, která je hlavním tématem této práce, a to řešení insolvenčních řízení proti členům skupiny společností.

5.4.3 Předpokládaná revize Nového nařízení

Nové nařízení obsahuje speciální ustanovení o přezkumu Nového nařízení, a to v čl. 90 Nového nařízení. Komisi je uloženo předložit Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru zprávu o uplatňování Nového nařízení jako celku, a to do 27. června 2027 (tj. do deseti let od účinnosti Nového nařízení). Zpráva má být v případě potřeby doprovázena návrhem na změnu Nového nařízení.

Zvláštní lhůta je stanovena pro přípravu zprávy o uplatňování koordinačních řízení proti skupinám. Zprávu ohledně uplatňování těchto ustanovení je Komise povinna předložit již po pěti letech účinnosti Nového nařízení, tj. do 27. června 2022.

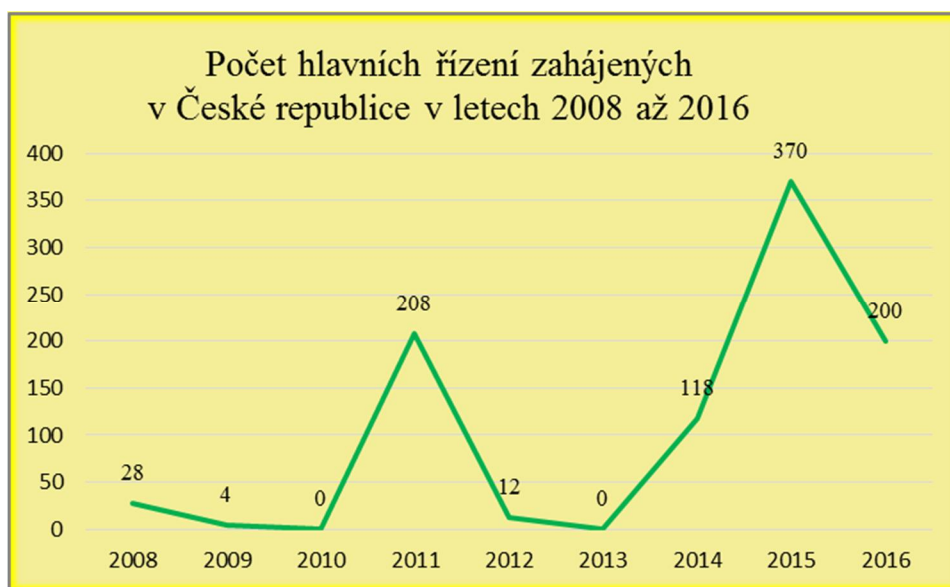
Tato ustanovení zaručují efektivní zpětnou vazbu a hodnocení účinnosti a funkčnosti nově zaváděné právní úpravy. Obdobný postup byl uplatněn i v případě Nařízení a vedl k jeho podrobné revizi a vytvoření Nového nařízení.

6. TEORETICKÁ ČÁST – STATISTICKÉ INFORMACE O INSOLVENČNÍCH ŘÍZENÍCH S EVROPSKÝM PRVKEM V ČESKÉ REPUBLICE

Příslušnými pro řešení insolvenčních řízení s evropským prvkem jsou, stejně jako v případě národních insolvencí, krajské soudy. Ministerstvo spravedlnosti České republiky uveřejňuje každoročně statistické informace o insolvenčních řízeních s evropským prvkem. U uveřejněných dat byla ověřována jejich pravost a úplnost.

Statistická data insolvenčních řízení s evropským prvkem jsou v základním členění rozdělena na informace o hlavních řízeních (tj. centrum zájmů dlužníka se nachází v České republice) zahájených v České republice a o vedlejších insolvenčních řízeních (tj. centrum zájmů dlužníka se nachází v jiném členském státě než v České republice).

Následující graf znázorňuje vývoj počtu hlavních řízení, která byla zahájena na území České republiky u příslušných krajských soudů mezi lety 2008 a 2016²⁷.

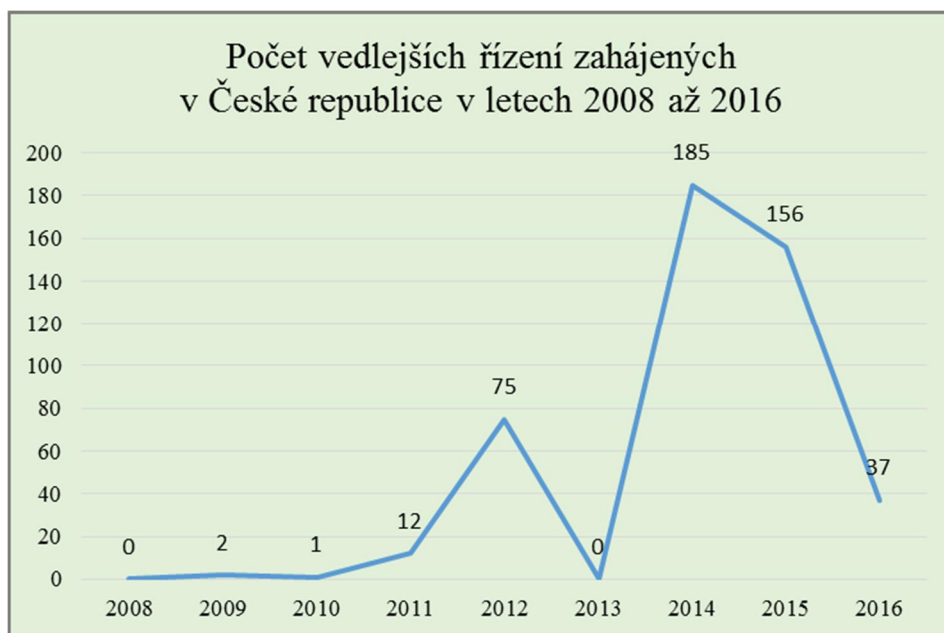

Graf č. 1: Počet hlavních řízení zahájených v České republice v letech 2008 – 2016

Z grafu je patrný nárůst insolvencí v období vrcholu finanční krize v roce 2011 a dále rostoucí trend počtu insolvenčních řízení v nejbližší minulosti.

²⁷ Za jiná období nejsou data k dispozici; data za rok 2016 poskytnutá Ministerstvem spravedlnosti České republiky na vyžádání nejsou za toto období ještě kompletní.

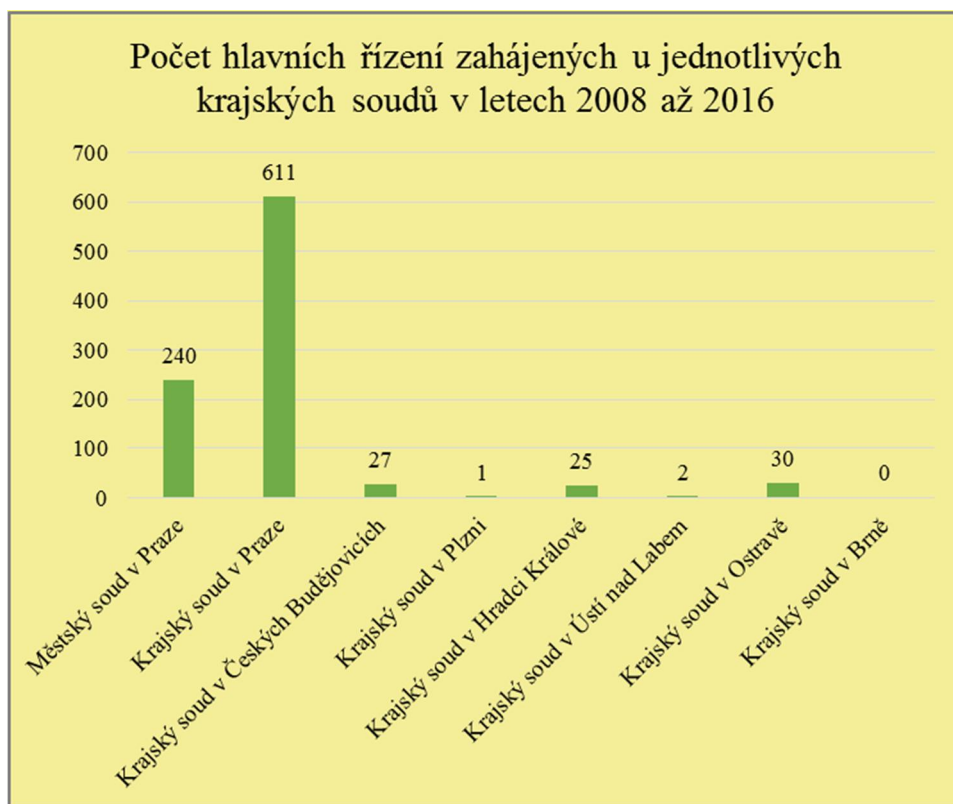
Další graf znázorňuje vývoj počtu vedlejších řízení, která byla zahájena na území České republiky u příslušných krajských soudů mezi lety 2008 a 2016:

Graf č. 2: Počet vedlejších řízení zahájených v České republice v letech 2008 – 2016

I z tohoto grafu je patrný nárůst insolvencí v období vrcholu finanční krize, který se však u vedlejších řízení projevil až s delším časovým odstupem, tj. až v roce 2012.

Následující graf znázorňuje vývoj počtu hlavních řízení, která byla zahájena na území České republiky u jednotlivých příslušných krajských soudů mezi lety 2008 a 2016 v geografickém členění:

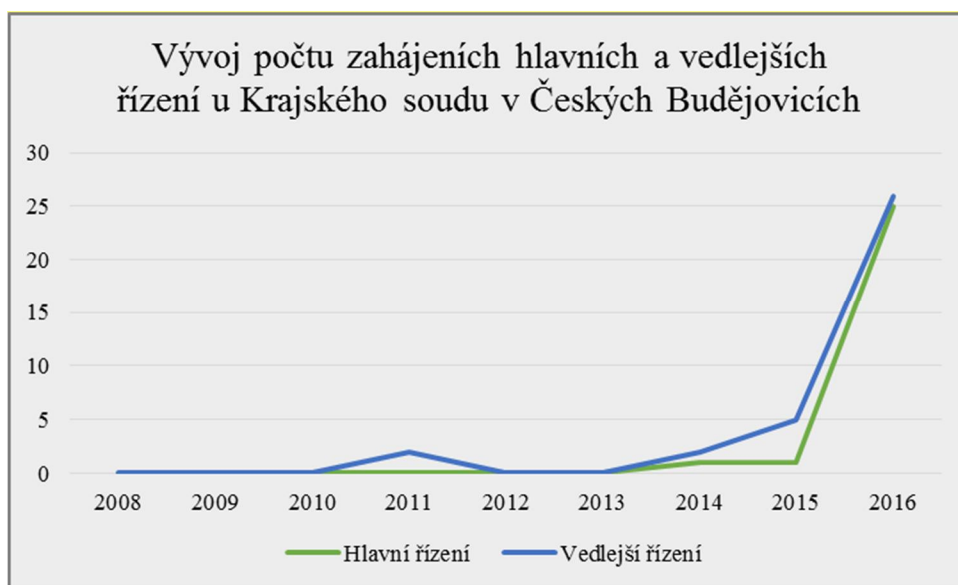

Graf č. 3: Počet hlavních řízení, která byla zahájena na území České republiky u jednotlivých příslušných krajských soudů mezi lety 2008 a 2016

Z grafu je patrné, že hlavní řízení jsou zejména zahajována s osobami s trvalým bydlištěm či sídlem na území Hlavního města Prahy nebo ve Středočeském kraji. Tato skutečnost koresponduje s faktem, že právě na tomto území mají svá sídla samostatné české pobočky mezinárodních společností.

Poslední graf znázorňuje počty hlavních a vedlejších řízení zahájených Krajským soudem v Českých Budějovicích v letech 2008 až 2016:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
hlavní řízení	0	0	0	0	0	0	1	1	25
vedlejší řízení	0	0	0	2	0	0	2	5	26

Graf č. 4: Počty hlavních a vedlejších řízení zahájených Krajským soudem v Českých Budějovicích v letech 2008 až 2016

Ač dle počtu řízení nepatří Krajský soud v Českých Budějovicích mezi nejvytíženější soudy agendou insolvenčních řízení s evropským prvkem, z grafu je zřejmé, že i v regionu, pro nějž je místně příslušným soudem právě Krajský soud v Českých Budějovicích, těchto přibývá, z čehož je zřejmé, že tato agenda nabývá na významu.

7. TEORETICKÁ ČÁST – INSOLVENČNÍ SPRÁVCE V INSOLVENČNÍM ŘÍZENÍ

S ohledem na skutečnost, že insolvenční správci zaujímají i v insolvenčních řízeních s mezinárodním prvkem velice významnou roli, a Nové nařízení jim vedle této role přidává možnost role další, a sice koordinátora v koordinačním řízení proti skupině společností, je na toto místo této práce zařazeno i krátké a velice základní představení insolvenčních správců podle národní (tedy české) právní úpravy²⁸.

Základní informačním zdrojem je zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**ZoIS**“). Tento zákon upravuje zejména vznik práva vykonávat činnost insolvenčního správce, seznam insolvenčních správců a dohled nad činností insolvenčního správce. Jak je podrobně popsáno níže v kapitole 9.2.9 této práce, insolvenční správce v rámci nadnárodního řešení úpadku skupiny společností může vystupovat též ve významné roli koordinátora jednotlivých insolvenčních řízení. Z tohoto důvodu je osobě insolvenčního správce i v této práci věnována alespoň základní pozornost.

Insolvenčním správcem je fyzická osoba, která je oprávněna vykonávat činnost insolvenčního správce. Insolvenčním správcem může být i právnická osoba ve formě veřejné obchodní společnosti.

V České republice je pro výkon činnosti insolvenčního správce zapotřebí povolení. Toto povolení vydává na návrh fyzické osoby nebo veřejné obchodní společnosti Ministerstvo spravedlnosti České republiky. Povolení může být vydáno pouze osobě, která je plně svéprávná, na vysoké škole v členském státě Evropské unie získala nebo jí bylo členským státem Evropské unie uznáno vysokoškolské vzdělání magisterského studijního programu, vykonala zkoušku insolvenčního správce v posledních šest měsících před podáním žádosti, je bezúhonná (blíže viz § 7 ZoIS), vykonávala po dobu alespoň tří let odbornou praxi v oblasti související s výkonem funkce insolvenčního správce, zejména v oblasti práva, ekonomie, daňového poradenství, účetnictví, auditu nebo řízení podniku, a uzavřela na svůj náklad smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem funkce insolvenčního správce podle zákona upravujícího úpadek a způsoby jeho řešení nebo s činností zaměstnanců insolvenčního správce při výkonu funkce pro celou dobu trvání této funkce. Platnost

²⁸ V podrobnostech viz zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů.

povolání je omezena na dobu pěti let ode dne jejího nabytí právní moci. Dobu platnosti je možné prodloužit na základě žádosti²⁹.

8. TEORETICKÁ ČÁST – PODSTATA PŘESHraniČNÍHO ÚPADKU ČLENŮ SKUPINY SPOLEČNOSTÍ

Z postupující globalizací se stalo běžnou součástí právního prostoru Evropské unie přeshraniční působení koncernů (tedy nadnárodních skupin společností) v rámci vnitřního trhu Evropské unie. Právní úprava, která by představovala konstruktivní řešení případných vážnějších finanční potíží těchto koncernů, však do účinnosti Nového nařízení v tomto právním prostoru neexistuje. Nadnárodním koncernům působícím ve více členských státech Evropské unie tak není možné koordinovaně a koncepčně napomoci z finančních potíží, se kterými se mohou napříč členskými státy potýkat.

Evropské insolvenční právo platné a účinné v současné době (tj. Nařízení) nepřipouští zahájení jediného insolvenčního řízení pro celou skupinu společností. Stávající insolvenční právo bezvýhradně respektuje právní osobnost každé jednotlivé společnosti, která patří do koncernu, nevnímá koncern jako jediný subjekt, nepřipouští spojení majetkových podstat společností v koncernu, nespojuje jejich věřitelské skupiny v jediný celek. Tato zásadní pravidla bezvýhradně ctí i Nové nařízení.

V současné době je vyloučeno, aby bylo zahájeno jedno jediné insolvenční řízení pro skupinu společností. Zahájení jediného řízení by vyžadovalo stanovení způsobu určení jediného práva rozhodného, jediného příslušného soudu pro zahájení takového řízení a aplikaci hmotněprávní úpravy jediného členského státu.

Insolvenční právo nemůže připustit, aby nebyla respektována právní osobnost každé jednotlivé společnosti. Každý člen koncernu vstupuje do právních vztahů sám za sebe, jedná s důsledky pouze pro sebe a jeho činnost nemůže (bez zvláštních ujednání) dopadat na celý koncern.

Stejně tak není přípustné, aby se majetkové podstaty členů koncernu spojovaly v jedinou majetkovou podstatu celé skupiny a z ní byly uspokojovány pohledávky věřitelů. Tento přístup by významně ovlivnil postavení věřitelů. Této změny by si věřitelé při vstupování do právního vztahu s tím kterým členem koncernu nemohli být vědomi a nemohou proto nést důsledky takovéto změny.

²⁹ V podrobnostech viz Šnobllová, Němčák, 2014.

Také není myslitelné, aby se v rámci insolvenčních řízení vedených s jednotlivými členy skupiny uspokojovaly pohledávky věřitelů i z majetkových podstat jiných společností, se kterými tito věřitelé nejsou v právním vztahu.

Z výše uvedených pravidel a premis vychází bezvýhradně i Nové nařízení. Tyto hodnoty staví legislativec nad užitky, které by koncernu, příp. i věřitelům, plynuly z jednotně řízeného úpadku skupiny společností. V současné době proto právní úprava v Novém nařízení přichází s instituty, které umožní insolvenčním správcům v jednotlivých řízeních koordinovaně řešit úpadek členů skupiny společností komunikací a spoluprací při plném respektování vnitrostátních pravidel insolvenčního práva stanovených tím kterým členským státem, a to na dobrovolné bázi.

Ač se tento krok může zdát jako neefektivní a navrhovaná právní úprava bezzubá, je třeba je vnímat jako významný posun vpřed a ve spojení s brzkou revizí Nového nařízení v této části (podrobně viz výše bod 5.4.3) jako nezanedbatelný odrazový můstek pro další vývoj právní úpravy v této oblasti.

9. TEORETICKÁ ČÁST – PROCESNÍ INSTITUTY PRO ŘEŠENÍ ÚPADKU ČLENŮ SKUPINY SPOLEČNOSTÍ

Jak už vyplývá z nadpisu této kapitoly, Nové nařízení nenabízí, stejně jako předchozí Nařízení, jednotný přístup k řešení problematiky insolvence v Evropě (tj. sjednocení insolvenčního práva hmotného). Takové ambice by byly v současné době a za současného stavu legislativy v jednotlivých členských státech a s ohledem na individuální historický vývoj členských států v této oblasti naprosto nerealistické. Nové nařízení však přichází s dalšími nástroji, které mají za cíl usnadnit řešení přeshraničního úpadku společností v Evropské unii. V tuto chvíli bude pozornost věnována nové úpravě přeshraničního řešení úpadku členů skupiny společností (tzn. koncernu).

Nové nařízení nabízí dvě možnosti postupu při řešení úpadku členů skupiny společností – méně formální, založenou pouze na základních pravidlech spolupráce a komunikace mezi zúčastněnými osobami, a více formální, která zavádí zvláštní koordinační řízení se specifickými pravidly.

9.1 Spolupráce a komunikace

Nové nařízení rozděluje spolupráci a komunikaci na několik skupin, a to podle osob, které spolu spolupracují a komunikují. Stanovuje pro ně pak specifická práva a povinnosti a vymezuje hranice a překážky takové spolupráce a komunikace.

9.1.1 Spolupráce a komunikace mezi insolvenčními správci

Pravidla pro spolupráci a komunikace mezi insolvenčními správci se podle čl. 56 Nového nařízení vztahují na insolvenční správce jmenované do funkcí v řízeních, která se týkají dvou nebo více členů skupiny společností.

Spolupráce mezi insolvenčními správci má pak probíhat v takovém rozsahu, v jakém je vhodná pro usnadnění účelného vedení řízení. Spolupráce musí být slučitelná s vnitrostátními pravidly, která se na ně vztahují, a nesmí vést ke střetu zájmů.

Formální náležitosti takové spolupráce Nové nařízení blíže nevymezuje, uvádí jen, že forma spolupráce může být libovolná, a to i v podobě uzavírání dohod nebo protokolů.

Spolupráce zejména spočívá v tom, že si insolvenční správci co nejdříve navzájem sdělují informace, které mohou mít význam pro druhé řízení, a to pod podmínkou, že byla přijata vhodná opatření na ochranu důvěrných informací³⁰.

Insolvenční správci dále zváží, zda existuje možnost koordinace správy záležitostí členů skupiny, na něž se vztahují insolvenční řízení, a dohledu nad těmito záležitostmi, a pokud ano, správu a dohled koordinují.

V neposlední řadě insolvenční správci taktéž zváží, zda existuje možnost restrukturalizace členů skupiny, na něž se vztahují insolvenční řízení, a pokud ano, koordinují navrhování a sjednávání koordinovaného restrukturalizačního plánu.

Pro usnadnění koordinace správy záležitostí členů skupiny a dohledu nad nimi, jakož i pro posouzení možnosti restrukturalizace a přípravy koordinačního restrukturalizačního plánu mohou insolvenční správci udělit dodatečné pravomoci insolvenčnímu správci jmenovanému v jednom z dotčených řízení. Takovou dohodu však nesmí zakazovat pravidla platná pro každé z těchto řízení (tj. vnitrostátní předpisy dotčených členských států). Za stejných podmínek se mohou insolvenční správci dohodnout i na rozdělení některých dílčích úkolů v rámci řízení mezi sebe.

9.1.2 Spolupráce a komunikace mezi soudy

Pravidla pro spolupráci a komunikaci mezi soudy podle čl. 57 Nového nařízení se vztahují na soudy, které zahájily insolvenční řízení proti členu skupiny společností.

Spolupráce mezi soudy má pak probíhat v takovém rozsahu, v jakém je vhodná pro usnadnění účelného vedení řízení. Spolupráce musí být slučitelná s pravidly, která se na ně vztahují a nesmí vést ke střetu zájmů.

³⁰ Lze si v takovém případě představit uzavření dohody o mlčenlivosti (tzv. Non-Disclosure Agreement nebo Confidentiality Agreement).

Nové nařízení soudům umožňuje, aby pro splnění výše popsaného účelu jmenovaly nezávislou osobu nebo subjekty, které budou pod jejich vedením. Ovšem i v tomto případě platí, že jmenování takové osoby (a delegace určitých pravomocí soudem) nesmí být v rozporu s právním řádem členského státu.

Spolupráce mezi soudy má zejména spočívat v tom, že spolu budou tyto přímo komunikovat nebo se navzájem žádat o informace či pomoc. Tato komunikace a žádosti však musí respektovat práva účastníků řízení a pravidla důvěrnosti informací.

Nové nařízení připouští komunikaci mezi soudy všemi dostupnými prostředky, jmenovitě však zmiňuje (i) vzájemnou koordinaci při jednání insolvenčních správců, (ii) sdělování informací způsobem, který soud považuje za vhodný, (iii) koordinaci správy majetku a záležitostí členů skupiny společností, (iv) dohled nad jejich majetkem a záležitostmi, koordinaci průběhu jednání a (v) koordinaci schvalování protokolů, je-li to nezbytné.

9.1.3 Spolupráce a komunikace mezi insolvenčními správci a soudy

Podle čl. 58 Nového nařízení je každý insolvenční správce jmenovaný v insolvenčním řízení proti členovi skupiny společností oprávněn požádat soud o informace o řízení proti jinému členovi skupiny společností nebo o pomoc v řízení, ve kterém byl jmenován. Dále také takový insolvenční správce spolupracuje a komunikuje s kterýmkoliv soudem, u kterého byl podán návrh na zahájení řízení proti jinému členovi téže skupiny společností nebo který takové řízení zahájil. Opět zde platí omezení, že taková spolupráce a komunikace je možná v rozsahu, v jakém je vhodná pro usnadnění účelného vedení řízení, nevede ke střetu zájmů a není neslučitelná s pravidly platnými pro daná řízení.

9.1.4 Náklady spolupráce a komunikace

Náklady, které vzniknou insolvenčnímu správci nebo soudu při spolupráci a komunikaci s dalšími insolvenčními správci a soudy, jsou dle čl. 59 Nového nařízení výslovně náklady jednotlivých insolvenčních řízení (tj. nejedná se o náklady, které by nesly členské státy, ani se tyto náklady nerozdělují poměrně mezi jednotlivá insolvenční řízení).

9.1.5 Zvláštní pravomoci insolvenčního správce v ostatních řízeních

Pro usnadnění účelného vedení řízení svěřuje Nové nařízení v čl. 60 jednotlivým insolvenčním správcům jmenovaným v insolvenčních řízeních proti členům skupiny

společností pravomoci v insolvenčních řízeních vedených proti jiným členům skupiny společností.

Mezi tyto pravomoci zejména patří právo být slyšen a právo podat návrh na zahájení koordinačního řízení proti skupině³¹.

Dalším významným oprávněním insolvenčního správce je právo navrhnout odklad jakéhokoli opatření týkajícího se zpeněžení majetku (za splnění stanovených podmínek, přičemž základní je existence restrukturalizačního plánu). Je úlohou soudu, který zahájil řízení, v němž má být provedeno opatření, jehož odklad insolvenční správce žádá, aby posoudil, zda jsou splněny Novým nařízením stanovené podmínky a rozhodl o odkladu opatření v celém rozsahu nebo jen zčásti. Odklad může soud nařídit maximálně na dobu tří měsíců, prodloužit jej pak může pouze za předpokladu, že jsou stále splněny podmínky pro odklad opatření, a tento odklad v celkové délce nepřesáhne 6 měsíců. Před nařízením odkladu soud vyslechne insolvenčního správce jmenovaného v řízení, v souvislosti s nímž je přerušeno požadováno. Po tomto může soud požadovat, aby přijal vhodná opatření k zajištění zájmů věřitelů v řízení.

9.2 Koordinační řízení

Další, intenzivnější formou spolupráce a koordinovaného řešení úpadku více členů skupiny společností, je koordinační řízení. Jak stanoví bod (57) preambule Nového nařízení, koordinační řízení proti skupině by mělo vždy usilovat o usnadnění účelného vedení insolvenčních řízení týkajících se členů skupiny a mít příznivý dopad na věřitele.

Jak bude dále podrobněji popsáno, koordinační řízení je založeno na dobrovolnosti. Jeho ústřední postavou je koordinátor, na jehož schopnosti jsou kladeny vysoké nároky.

S ohledem na jazykovou pestrost Evropské unie stanoví Nové nařízení v čl. 73 pravidla pro jazyk komunikace.

V případě komunikace koordinátora s insolvenčními správci je připuštěna dohoda o jazyce komunikace. Nedojde-li k dohodě, komunikuje koordinátor v úředním jazyce či jednom z úředních jazyků orgánů Evropské unie a soudu, který řízení proti danému členu skupiny zahájil.

V případě komunikace koordinátora se soudy, komunikuje koordinátor s jakýmkoli soudem výhradně v úředním jazyce použitelném u tohoto soudu.

³¹ O tomto právu bude podrobně pojednáno níže v bodě 9.2.1. a násl.

Koordinátor tak buď sám musí disponovat jazykově zdatným aparátem, nebo v rámci nákladů počítat s dodatečnými výdaji na překlady do úředních jazyků dalších zúčastněných členských států.

Pokud nebude koordinátor tato pravidla respektovat a komunikace vést v příslušném jazyce, nebudou adresáti (soudy a insolvenční správci) povinni na takové přípisy reagovat.

9.2.1 Podání návrhu na zahájení koordinálního řízení

Návrh na zahájení koordinálního řízení může podat insolvenční správce jmenovaný v insolvenčním řízení, jež bylo zahájeno proti některému členovi skupiny společností, a to u kteréhokoli soudu příslušného pro insolvenční řízení vedené proti některému členovi skupiny.

Koordinální řízení tak nemůže z vlastní iniciativy zahájit některý z příslušných soudů, návrh je oprávněn podat pouze jmenovaný insolvenční správce.

Návrh na zahájení koordinálního řízení nemusí být veden společnou iniciativou více (nebo dokonce všech) zúčastněných insolvenčních správců. Pro posouzení návrhu postačuje návrh jediného z nich. Předchozí kooperace mezi insolvenčními správci však dává návrhu na zahájení koordinálního řízení podstatně větší šance, a to zejména z toho důvodu, že součástí návrhu na zahájení koordinálního řízení musí být i nástin navrhované koordinace.

9.2.2 Konkurence návrhů na zahájení koordinálního řízení

Nové nařízení zavádí pro otázku konkurence návrhu pravidlo přednosti. Podle čl. 62 Nového nařízení platí, že byl-li návrh na zahájení koordinálního řízení proti skupině podán u soudů různých členských států, prohlásí se soud, u něhož byl takový návrh podán později, za nepřislušný ve prospěch soudu, u něhož byl takový návrh podán jako první. Účelem tohoto pravidla je předejít paralelnímu řešení dvou návrhů na zahájení koordinálního řízení.

9.2.3 Volba soudu pro koordinální řízení

Pochopitelně se však může stát, že soud (a tedy i členský stát a jeho právní řád) zvolený insolvenčním správcem, který jako první podal návrh na zahájení koordinálního řízení, se ukáže jako méně vhodný pro řízení koordinálního řízení než jiný příslušný soud. V takovém případě dává čl. 66 Nového nařízení insolvenčním správcům možnost, aby zvolili jiný soud, který bude mít pro koordinální řízení výlučnou příslušnost.

Na této změně příslušného soudu se musí shodnout alespoň dvě třetiny insolvenčních správců, kteří byli jmenováni v insolvenčních řízení proti členům skupiny. Lze dovést, že se bude muset jednat o insolvenční správce, jejichž řízení bylo do koordinačního řízení zahrnuto (blíže viz bod 9.2.5 níže).

Volbu soudu je třeba učinit písemně (tj. předložit písemnou dohodu insolvenčních správců o volbě soudu) a je třeba ji předložit nejpozději do okamžiku zahájení koordinačního řízení, tj. do vydání rozhodnutí o zahájení koordinačního řízení proti skupině v souladu s čl. 68 Nového nařízení (podrobněji viz bod 9.2.7 níže).

Ze znění odst. 4 čl. 66 lze dovést, že součástí dohody o volbě soudu musí být nový návrh na zahájení koordinačního řízení proti skupině. Tento se podává zvolenému soudu. V případě, že je návrh na zahájení koordinačního řízení doručen po provedené volbě soudu jinému než zvolenému soudu, prohlásí se tento soud v souladu s čl. 66 odst. 3 Nového nařízení za nepříslušný ve prospěch dotyčného soudu.

9.2.4 Náležitosti návrhu na zahájení koordinačního řízení

Insolvenční správce jako navrhovatel je povinen k návrhu přiložit:

- a) návrh týkající se osoby, která by měla být jmenována skupinovým koordinátorem (podrobněji viz níže);
- b) nástin navrhované koordinace vůči skupině (podrobněji viz níže);
- c) seznam insolvenčních správců jmenovaných ve vztahu k členům skupiny a případně soudů a příslušných orgánů zapojených do insolvenčních řízení proti členům skupiny;
- d) nástin odhadovaných nákladů na navrhovanou koordinaci vůči skupině a odhad podílu těchto nákladů, které by měl uhradit každý člen skupiny (podobněji viz bod 9.2.10 níže).

Součástí návrhu týkající se osoby, která by měla být jmenována skupinovým koordinátorem, musejí být informace o její způsobilosti být koordinátorem, podrobné informace o její odborné kvalifikaci a písemný souhlas této osoby, že bude působit jako koordinátor. Koordinátorem může být pouze osoba, která je podle práva některého z členských států způsobilá jednat jako insolvenční správce. Koordinátorem však zároveň nesmí být žádný z insolvenčních správců jmenovaných ve vztahu ke kterémukoli členu skupiny a nesmí se nacházet ve střetu zájmů v souvislosti s členy skupiny, jejich věřiteli a insolvenčními správci jmenovanými ve vztahu ke kterémukoli členu skupiny.

Nové nařízení (také zejména s ohledem na skutečnost, že každé insolvenční řízení ve věci skupiny je specifické a je třeba brát v potaz jiné jeho aspekty) neupřesňuje blíže, co je třeba si představit pojmem „nástin navrhované koordinace vůči skupině“. Uvádí však, že z tohoto nástinu musí být patrné, že zahájení koordinačního řízení je vhodné pro usnadnění účelného vedení insolvenčních řízení týkajících se různých členů skupiny, dále, že je nepravděpodobné, že by věřitel kteréhokoli člena skupiny, který by se měl podle předpokladů koordinačního řízení účastnit, byl zahrnutím daného člena do koordinačního řízení finančně znevýhodněn.

9.2.5 Oznámení soudu o podání návrhu na zahájení koordinačního řízení

Oznámení o podání návrhu na zahájení koordinačního řízení soud rozešle doporučeným dopisem s doručenkou všem insolvenčním správcům jmenovaným ve vztahu k členům skupiny, které navrhuje insolvenční správce uvedl v návrhu na zahájení koordinačního řízení, a to v případě, že shledá, že je zahájení koordinačního řízení vhodné pro usnadnění účelného vedení insolvenčních řízení týkajících se různých členů skupiny, a dále, že je nepravděpodobné, že by byl některý z věřitelů finančně znevýhodněn, jak bylo popsáno výše v bodě 9.2.4. u obsahových náležitostí návrhu na zahájení koordinačního řízení.

9.2.6 Námitky insolvenčních správců (opt-out) a následné zahrnutí do koordinačního řízení (opt-in)

Insolvenční správci, jimž bylo zasláno oznámení popsané v bodě 9.2.5 výše, mají možnost vznést námitky proti zahrnutí insolvenčního řízení, v němž byli jmenováni, do koordinačního řízení proti skupině a proti navržené osobě koordinátora. Námitky je třeba podat soudu, který odeslal oznámení popsané v bodě 9.2.5 výše, a to ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení tohoto oznámení. Nové nařízení předpokládá pro tento účel standardizovaný formulář připravený Komisí v souladu se zmocněním podle čl. 88 Nového nařízení.

Ať už bude stanovisko insolvenčního správce k přistoupení ke koordinačnímu řízení kladné či záporné, nemůže jej učinit, aniž by získal povolení, která mohou být nezbytná podle práva státu, který zahájil řízení, v němž byl insolvenční správce jmenován³².

Pokud vznesou insolvenční správce námitky proti zahrnutí svého insolvenčního řízení do koordinačního řízení, nebude jeho řízení do koordinačního řízení zahrnuto.

³² V případě České republiky bude nezbytné, aby insolvenční správce pro tento krok získal souhlas insolvenčního soudu, který jej jmenoval.

V takovém případě se na toto nezařazené řízení nebudou vztahovat žádné pravomoci koordinátora. Tomuto členovi skupiny také nebudou moci být účtovány žádné náklady koordinačního řízení. Poté, co je koordinační řízení zahájeno (viz níže bod 9.2.7), zůstává však insolvenčním správcům, kteří se zařazením svého řízení do koordinačního řízení nesouhlasili, aby se dodatečně ke koordinačnímu řízení připojili, a to na základě vlastní žádosti (opt-in). Ačkoliv toto Nové nařízení výslovně nestanoví, bude žádost adresována ustanovenému koordinátorovi. Koordinátor může žádosti vyhovět, pokud se zařazením souhlasí všichni zapojení insolvenční správci a pokud to připouští stávající fáze koordinačního řízení. Stále musí být splněna podmínka, že je zařazení do koordinačního řízení vhodné pro usnadnění účelného vedení insolvenčních řízení týkajících se různých členů skupiny a zařazením nedojde k poškození věřitelů. Nové nařízení upravuje též aktivní legitimaci k podání žaloby proti rozhodnutí koordinátora o zamítnutí žádosti. Aktivně legitimovanými budou zapojení insolvenční správci a přirozeně též insolvenční správce, jehož žádost byla zamítnuta.

Pokud vznesou insolvenční správce námitky proti osobě koordinátora, je na posouzení soudu, zda těmto námitkám vyhoví a od jmenování koordinátora upustí či nikoli. Pokud ano, vyzve soud insolvenčního správce, který námitky podal, nikoli jen k navržení nové osoby koordinátora, nýbrž k předložení nového návrhu na zahájení koordinačního řízení (včetně všech náležitostí, jak byly popsány výše v bodě 9.2.4).

9.2.7 Rozhodnutí o zahájení koordinačního řízení

Po uplynutí lhůty pro podání námitek insolvenčními správcí může soud, který oznámení rozeslal, rozhodnout o zahájení koordinačního řízení, přesněji pak (i) jmenovat koordinátora, (ii) rozhodnout o nástinu koordinace a (iii) rozhodnout o odhadu nákladů a podílech, které mají uhradit členové skupiny. Rozhodnutí o zahájení koordinačního řízení se dle čl. 68 oznámí zúčastněným insolvenčním správcům a koordinátorovi. Lze předpokládat, že toto oznámení bude doručováno stejným postupem jako oznámení podle čl. 63 Nového nařízení popsané výše v bodě 9.2.5.

9.2.8 Závaznost doporučení koordinátora a plánu koordinace

Nové nařízení stanoví, že insolvenční správci zohledňují při vedení insolvenčního řízení pokyny koordinátora a obsah plánu koordinace. Nejedná se však o povinnost, kterou by jim Nové nařízení ukládalo. Pokud se rozhodnou podle pokynů koordinátora nepostupovat a neřídit se obsahem plánu koordinace, postačuje, aby poskytli zdůvodnění,

proč tak nečiní, a to subjektům, kterým jsou povinni takové informace sdělovat v souladu s vnitrostátními předpisy členského státu, a koordinátorovi.

9.2.9 Osoba koordinátora, jeho práva a povinnosti

Funkci koordinátora je oprávněna vykonávat pouze osoba, která je podle vnitrostátních předpisů toho kterého členského státu oprávněna vykonávat činnost insolvenčního správce. Koordinátorem však nesmí být osoba z řad insolvenčních správců jmenovaných k jednotlivým insolvenčním řízením ohledně členů skupiny. Koordinátor taktéž nesmí být ve střetu zájmů ve vztahu k členům skupiny, jejich věřitelům či zúčastněným insolvenčním správcům.

Úvodem k právům a povinnostem koordinátora je třeba zdůraznit, že se jeho kompetence vztahují pouze na zařazená řízení. Nevztahují se na žádného člena skupiny, který se neúčastní koordinačního řízení proti skupině.

Koordinátor je povinen plnit své povinnosti nestranně a s náležitou péčí.

Koordinátor má k dispozici různé nástroje, za jejichž pomoci může řídit insolvenční řízení se členy skupiny. První takovým nástrojem jsou jednotlivá doporučení v rámci řízení. Dalším takovým nástrojem je plán koordinace (o tomto bude podrobněji pojednáno níže v bodě 9.2.10). Vedle těch nástrojů má koordinátor ještě další oprávnění, mezi nimi zejména pak:

- právo být slyšen v každém insolvenčním řízení zařazeném do koordinačního řízení;
- právo účastnit se řízení zařazených do koordinačního řízení (zejména nařízených jednání a schůzí věřitelů);
- právo působit jako mediátor při urovnání jakýchkoli sporů mezi dvěma či více insolvenčními správci členů skupiny;
- právo požadovat informace o řízení od insolvenčních správců, jež jsou nebo by mohly být užitečné při určování a navrhování strategií a opatření ke koordinaci řízení;
- právo navrhnout přerušování řízení zahájeného proti kterémukoli členu skupiny na dobu až šesti měsíců; toto přerušování však musí být v zájmu zajištění řádného provedení plánu koordinace a musí být k užítku věřitelů tohoto řízení;
- právo navrhnout zrušení jakéhokoli přerušování.

Koordinátorovi náleží za výkon činnosti koordinátora přiměřená odměna, která musí odpovídat úkolům, které koordinátor plní, a která musí odrážet přiměřené výdaje.

9.2.10 Odvolání koordinátora

Pokud koordinátor neplní své povinnosti stanovené v předchozím bodě nebo jedná v neprospěch věřitelů některého ze zúčastněných členů skupiny, rozhodne soud o odvolání jeho jmenování, a to buď z vlastního podnětu, nebo na návrh insolvenčního správce zúčastněného člena skupiny.

9.2.11 Plán koordinace

Podstatou koordinačního řízení je postup insolvenčních správců zodpovědných za jednotlivá řízení podle společného plánu koordinace za dohledu a asistence koordinátora.

Insolvenční správce, který navrhuje zahájení koordinačního řízení, předkládá soudu spolu s návrhem nástin navrhované koordinace vůči skupině. Tento nástin, který následně zahrne do svého rozhodnutí i soud, je základem plánu koordinace. Jeho podrobnější rozpracování je úkolem koordinátora. V plánu koordinace koordinátor stanoví, popíše a doporučí komplexní soubor opatření vhodných pro integrovaný přístup k řešení úpadku členů skupiny.

Naprosto základním omezením plánu koordinace je skutečnost, že tento nesmí obsahovat žádná doporučení ohledně sloučení řízení nebo majetkových podstat. Majetek náležející jednotlivým členům skupiny nelze převádět na jiné členy ani s ním jinak disponovat ve prospěch jiných členů skupiny.

Nové nařízení uvádí příkladmo oblasti, jichž se tato doporučení mohou týkat. Může se zejména jednat o opatření, jež by měla být přijata k obnovení hospodářské výkonnosti a finančního zdraví skupiny nebo její části (např. omezení produkce ztrátového výrobku). Dále může koordinátor v plánu koordinace navrhnout způsob urovnání sporů v rámci skupiny, pokud jde o transakce skupiny. V neposlední řadě může navrhnout dohody mezi insolvenčními správci a členy skupiny v úpadku.

Koordinátor je oprávněn (a zároveň povinen) předložit a vysvětlit plán koordinace skupiny osobám nebo subjektům, které je podle svého vnitrostátního práva povinen informovat (může se jednat např. o insolvenční soud nebo orgán věřitelů).

Plán koordinace mají insolvenční správci při vedení svých insolvenčních řízení zohledňovat. Pokud tak nečiní, musí koordinátorovi poskytnout zdůvodnění.

9.2.12 Náklady koordinačního řízení

Již v návrhu na zahájení koordinačního řízení musí navrhuující insolvenční správce vyčíslit předpokládané náklady koordinačního řízení a provést odhad podílu těchto nákladů, které by měl uhradit každý člen skupiny. Je zřejmé, že i podle této položky

v návrhu na zahájení insolvenčního řízení se mohou jednotliví insolvenční správci rozhodovat, zda své řízení do koordinačního řízení zařadí, či nikoli. Předložený návrh zahrne i soud rozhodující o návrhu do rozhodnutí o zahájení koordinačního řízení. Po zahájení koordinačního řízení je správou nákladů pověřen koordinátor.

Je zřejmé, že při podání návrhu na zahájení koordinačního řízení nemusí být navrhuující insolvenční správce schopen odhadnout a vyčíslit veškeré náklady koordinačního řízení. Pokud by se odchylka odhadovaných nákladů oproti skutečnosti pohybovala do 10 % celkové sumy odhadovaných nákladů, není třeba se takovým navýšením dále zabývat a o toto procento budou navýšeny částky připadající na jednotlivé zúčastněné společnosti dle jejich podílů. Pokud by však navýšení mělo přesáhnout 10 % celkové sumy odhadovaných nákladů, je koordinátor povinen o této skutečnosti bezodkladně informovat zúčastněné insolvenční správce a požádat předem o souhlas soudu, který koordinační řízení proti skupině zahájil.

Koordinátor předkládá po dokončení svých úkolů konečné vyúčtování nákladů včetně podílů, které mají uhradit jednotliví členové skupiny. Toto vyúčtování překládá koordinátor však zúčastněným insolvenčním správcům a soudu, který koordinační řízení proti skupině zahájil. Ačkoliv to Nové nařízení výslovně nestanoví, lze dovodit, že koordinátor bude oprávněn požádat soud, který koordinační řízení proti skupině zahájil, o poskytnutí zálohy na náklady koordinačního řízení obdobně, jako o takovou zálohu mohou požádat insolvenční správci podle vnitrostátních předpisů toho kterého členského státu.

Poté, co soud a jednotliví zúčastnění insolvenční správci obdrží vyúčtování nákladů sestavené koordinátorem, mají možnost do 30 dnů od doručení konečného vyúčtování nákladů vznést námitky. Pokud tyto námitky nevznesou, považují se náklady i podíly za schválené. Takové schválení vyúčtování následně potvrdí soud, který koordinační řízení proti skupině zahájil. Pokud budou námitky vzneseny, rozhoduje o nákladech a podílech soud, který koordinační řízení proti skupině zahájil, a to na návrh koordinátora nebo kteréhokoli zúčastněného insolvenčního správce. Při rozhodování je soud povinen zohlednit návrh nákladů předložený v návrhu na zahájení koordinačního řízení a jeho případné úpravy odsouhlasené soudem v souladu s čl. 72 odst. 6 Nového nařízení, jak bylo popsáno výše v tomto bodě.

10. PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část této práce se skládá ze dvou základních dílů. První díl se věnuje simulovanému úpadku skupiny společností v několika státech Evropské unie za účinnosti Nového nařízení (bod 10.1). Druhý díl pak sestává ze vzorového návrhu na zahájení koordinačního řízení předkládaného insolvenčními správci, grafického přehledu instrumentů komunikace a spolupráce a koordinace podle Nového nařízení a grafické pomůcky pro insolvenční soudce pro kontrolu náležitostí koordinačního řízení Tyto dokumenty a nástroje mohou do budoucna sloužit jako inspirace a pomůcky, příp. základní vzory pro soudy a insolvenční správce zabývající se případy přeshraničního úpadku skupiny společností (bod 10.2 této práce a přílohy této práce tam uvedené).

10.1 Simulované úpadkové řízení skupiny společností

S ohledem na skutečnost, že Nové nařízení teprve nabude účinnosti a z pochopitelných důvodů tudíž není k dispozici vhodný statistický ani analytický materiál, představuje praktická část této práce simulované řízení vedené již podle Nového nařízení. Účelem tohoto dílu praktické části je představit některé instituty Nového nařízení, které byly popsány v teoretické části této práce, v praxi.

10.1.1 Výchozí informace o skupině společností

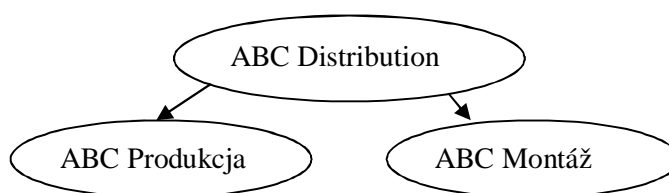
Po 26. květnu 2017 byla zahájena následující insolvenční řízení³³ s členy skupiny ABC:

- proti společnosti ABC Produkcja sp. z o.o., se sídlem ve Vratislavi, Polsko; zahájil soud ve Vratislavi (dále jen „**ABC Produkcja**“);
- proti společnosti ABC Montáž s.r.o., se sídlem v Praze, Česká republika; zahájil soud v Praze (dále jen „**ABC Montáž**“);
- proti společnosti ABC Distribution GmbH, se sídlem v Mnichově, Spolková republika Německo; zahájil soud v Mnichově (dále jen „**ABC Distribution**“).

Skupina se zabývá výrobou a distribucí průmyslových montážních linek. ABC Produkcja zajišťuje výrobu součástí, ABC Montáž zajišťuje montáž linek, ABC Distribution obstarává distribuci hotových linek. Společnosti tvoří konsolidovaný celek. Mateřský podnik vlastní vždy 100 % podíl na každé dceřiné společnosti.

³³ Jako soudy, které insolvenční řízení v dané zemi zahájily, jsou pro zjednodušení uvedeny soudy v místě sídla společnosti. Tento údaj nemusí odpovídat skutečné místní příslušnosti insolvenčního soudu dle jednotlivých vnitrostátních předpisů.

Struktura skupiny společností vypadá následovně:

Insolvenční správci jmenovaní v jednotlivých řízeních dospěli k závěru, že není možné sanační řešení úpadku dané společnosti, a začali činit kroky směrem k likvidačnímu řešení.

10.1.2 Spolupráce a koordinace

Insolvenční správce jmenovaný českým soudem v řízení se společností ABC Montáž (dále jen „český IS“) z účetnictví společnosti zjistil, že jedním z věřitelů ABC Montáž je její sesterská společnost ABC Produkcia, proti níž je toho času též v Polsku vedeno insolvenční řízení. Zároveň zjistil, že společnost ABC Montáž eviduje řadu neuhrazených pohledávek mateřskou společností ABC Distribution (také v insolvenční). Ohledně vlastních pohledávek a závazků kontaktuje český IS sesterskou a mateřskou společnost, respektive insolvenční správce jmenované v těchto řízeních (dále jen „polský IS“ a „německý IS“). Díky tomuto kontaktu získají insolvenční správci vzájemně bližší znalost o činnostech dalších společností a jejich významu ve skupině. V souladu s čl. 56 odst. 2 písm. c) Nového nařízení zvažují možnost restrukturalizace členů skupiny. Ač v jednotlivých insolvenčních řízeních dospěli k závěru, že sanační způsob řešení úpadku je vyloučen, v kontextu řešení úpadku skupiny už tato možnost vyloučena není a přistoupí k jednání o koordinovaném restrukturalizačním plánu.

Možné řešení insolvenční správci spatřují ve zrušení vlastní výroby v Polsku a nahrazení dodávek levnějšími externími dodávkami od čínských výrobců. Dalším krokem je dočasné omezení montážních činností v České republice na přibližně 40 % původního objemu s tím, že se předpokládá návrat na původní montážní hodnoty v horizontu šesti let po stabilizaci externích dodávek. Obdobné omezení má dopadnout i na německou společnost ABC Distribution. Tato se má dodatečně zaměřit na rozšíření služeb v oblasti údržby a na poskytování dalších servisních služeb k dodávaným linkám. Posílit má společnost ABC Distribution také v oblasti výzkumu nových technologií. Na tyto činnosti může čerpat zajímavé dotace od Evropské unie.

S ohledem na vytížení každého jednotlivého insolvenčního správce společně vyloučí možnost vyčlenit dodatečné pravomoci některému z insolvenčních správců a zvažují zahájení koordinačního řízení a jmenování skupinového koordinátora.

10.1.3 Koordinační řízení

Návrh na zahájení koordinačního řízení podá jako první polský IS, a to u svého místně příslušného soudu. Návrh polského IS splňuje všechny náležitosti požadované Novým nařízením. Český IS a německý IS však s tímto postupem nesouhlasí a poté, co jim je doručeno oznámení polského soudu o podání návrhu na zahájení koordinačního řízení, podají námítky proti zahrnutí svého řízení do koordinačního řízení. Český IS a německý IS nesouhlasí zejména s tím, aby hlavní úlohu při koordinaci hrál polský soud. Sepíše proto dohodu o volbě soudu pro koordinační řízení proti skupině podle čl. 66 Nového nařízení. Jako soud s výlučnou příslušností si zvolí český soud v Praze. Poté, co českému soudu předloží dohodu o volbě soudu, předloží mu též český IS návrh na zahájení koordinačního řízení.

V návrhu český IS uvede nástin navrhované koordinace vůči skupině a podrobně popíše, proč považuje zahájení koordinačního řízení za vhodné pro usnadnění účelného vedení insolvenčních řízení týkajících se různých členů skupiny ABC (tyto důvody byly podrobně popsány již výše). Dále český IS v návrhu uvede, že není pravděpodobné, že by věřitel kteréhokoli člena skupiny, který by se měl podle předpokladů řízení účastnit, byl zahrnutím daného člena do koordinačního řízení finančně znevýhodněn. Výslovně pak může český IS v návrhu uvést, že věřitelé ABC Produkcja, jejíž úpadek má i dle plánu koordinace proběhnout likvidačním způsobem, nebudou poškozeni. V případě věřitelů ABC Montáž a ABC Distribution naopak připadá v úvahu sanační řešení, a tudíž i uspokojení věřitelů v podstatně vyšší míře, než při řešení likvidačním. S ohledem na skutečnost, že součástí návrhu musí být odhad nákladů, bylo by vhodné doplnit nástin navrhované koordinace o informaci o předpokládaných výnosech koordinace.

Do návrhu na zahájení koordinačního řízení musí český IS zahrnout také informace o dalších insolvenčních správcích jmenovaných ve vztahu k dalším členům skupiny a soudech a dalších příslušných orgánech zapojených do insolvenčních řízení proti členům skupiny. V daném případě by měl tedy český IS v návrhu uvést alespoň tyto údaje:

- jméno, příjmení, sídlo (příp. jinou kontaktní adresu – např. elektronickou) německého IS;

- jméno, příjmení, sídlo (příp. jinou kontaktní adresu – např. elektronickou) polského IS;
- označení polského soudu ve Vratislavi, který zahájil insolvenční řízení proti ABC Produkcja, spisovou značku vedeného insolvenčního řízení, příp. odpovědného pracovníka, je-li znám; údaj o úředním jazyce soudu, v němž je potřeba korespondenci soudu adresovat;
- označení německého soudu v Mnichově, který zahájil insolvenční řízení proti ABC Distribution, spisovou značku vedeného insolvenčního řízení, příp. odpovědného pracovníka, je-li znám; údaj o úředním jazyce soudu, v němž je potřeba korespondenci soudu adresovat.

Český IS v návrhu dále uvede, že navrhuje, aby funkci koordinátora vykonávala JUDr. Ing. Iva Chytrá, LL.M., insolvenční správkyň (dále jen „**koordinátorka**“) s více než 15 letou praxí a s bohatými zkušenostmi se správou a řízením nadnárodních společností a dobrou znalostí anglického i německého jazyka, které nabyla na studiích a pracovních pobytech v zahraničí. V návrh předloží doklady o vzdělání a zkušenostech koordinátorky, doklad o zápisu koordinátorky v seznamu insolvenčních správců České republiky vedeného Ministerstvem spravedlnosti České republiky, její písemný souhlas s působením jako koordinátora a čestné prohlášení koordinátorky, že se nenachází ve střetu zájmů v souvislosti s členy skupiny, jejich věřiteli a insolvenčními správci jmenovanými ve vztahu ke kterémukoli členu skupiny.

Český IS musí dále v návrhu na zahájení koordinačního řízení předložit nástin odhadovaných nákladů na navrhovanou koordinaci vůči skupině a odhad podílů těchto nákladů, který by měl uhradit každý člen skupiny. Tento nástin má zejména poskytnout polskému IS a německému IS informace o finanční náročnosti koordinačního řízení (a zejména práce koordinátorky) pro jejich řízení. Je jejich odpovědností posoudit, že participace v koordinačním řízení bude účelná pro jejich řízení a nepřivodí zkrácení práv věřitelů jejich členů skupiny, které spravují.

Poté, co český soud obdržel návrh na zahájení koordinačního řízení od českého IS a posoudil splnění náležitostí podle Nového nařízení a posoudí, zda navržená koordinátorka splňuje všechny požadavky pro výkon této činnosti, a odešle oznámení o podání návrhu polskému IS a německému IS. Oznámení odesílá doporučeným dopisem s doručenkou. Ač toto není výslovný požadavek Nového nařízení, může český soud zvážit

odeslání oznámení na vědomí příslušným adresátům elektronickou poštou (vedle doporučeného dopisu, nikoli jako náhradu). Toto opatření může přispět k urychlení řízení.

Po doručení oznámení běží polskému IS a německému IS lhůta pro podání námitek proti zařazení svého řízení do koordinačního řízení a proti osobě koordinátora. Zatímco německý IS se zařazením svého řízení do koordinačního řízení souhlasí a nemá ani námitek proti osobě koordinátorky, polský IS vyplňuje vzorový formulář vyhotovený pro tyto účely Komisí v souladu s čl. 88 Nového nařízení a zasílá českému soudu ve lhůtě pro podání námitek své námitky proti zařazení svého řízení do koordinačního řízení. Námitky doplňuje o usnesení polského soudu, který posvěcuje jeho rozhodnutí koordinačního řízení se neúčastnit³⁴. Polský IS nesouhlasil se zařazením svého řízení do koordinačního řízení zejména proto, že pro jeho řízení neplynou z nástinu koordinačního plánu de facto žádné výhody. Úpadek společnosti ABC Produkcja bude řešen likvidačním způsobem v případě participace i v případě neparticipace v koordinačním řízení. Výsledek pro věřitele ABC Produkcja by tak byl shodný. Naopak podíl na nákladech koordinačního řízení, který by připadl na polskou ABC Produkcja by jen odčerpal část prostředků určených k uspokojení věřitelů. Z těchto důvodů nebude řízení s ABC Produkcja součástí koordinačního řízení a koordinátorka nabude mít žádný vliv na insolvenční řízení vedené proti této společnosti.

Po uplynutí lhůty pro podání námitek rozhodne český soud o zahájení koordinačního řízení proti skupině, jehož se budou účastnit česká společnost ABC Montáž a německá společnost ABC Distribution. V rozhodnutí jmenuje koordinátorku koordinátorem, rozhodne o nástinu koordinace v souladu s návrhem, a rozhodne o odhadu nákladů a podílech, které mají uhradit členové skupiny. Ačkoliv tak Nové nařízení výslovně nestanoví, bylo by vhodné, aby soud rozhodl již o podílech pouze zařazených členů skupiny. Vzhledem ke skutečnosti, že soud nemusí mít podrobné informace o dopadech neparticipace některého ze členů k dispozici, lze uvažovat o alternativní formulaci návrhu na zahájení koordinačního řízení a v tomto duchu poskytnou soudu určitý návod pro řešení problému případné neparticipace některého ze členů skupiny.

Rozhodnutí o zahájení koordinačního řízení zašle český soud na vědomí českému IS, německému IS a koordinátorce.

³⁴ Zde je pouze pro ilustrativní účely předpokládáno, že polský soud vykonává obdobnou roli jako český soud a rozhoduje v záležitostech, které souvisejí s insolvenčním řízením, a dohlíží na činnost insolvenčního správce.

Po vydání rozhodnutí o zahájení koordinačního řízení přebírá hlavní úlohu koordinátorka. Vedle přípravy samotného plánu koordinace a dílčích opatření, komunikuje s českým IS i německým IS i s příslušnými soudu a účastní se jednání věřitelských orgánů, kde poskytuje potřebné informace a reaguje na požadavky věřitelů. Koordinátorka nese taktéž odpovědnost za náklady koordinačního řízení. V případě, že by si její činnost vyžádala výrazný nárůst nákladů (nad 10 % odhadovaných nákladů), musí si jejich vynaložení nechat schválit předem soudem a informovat o nich českého a německého IS.

Český IS a německý IS se řídí opatřeními koordinátorky a jí navrženým plánem koordinace. Pokud s některými opatřeními nesouhlasí a neprovádí je, své stanovisko koordinátorce odůvodní. Mohou takto postupovat však pouze v případě, že je to v souladu s předpisy členského státu, jejichž právem se řídí (tj. opět např. v případě českého IS až poté, co mu byl k takovému postoji udělen souhlas příslušného soudu).

Další průběh koordinačního řízení je už závislý na konkrétních případech, proto simulace v této fázi řízení končí.

10.2 Návrh dokumentů použitelných v rámci přeshraničních úpadkových řízení skupiny společností

Součástí praktické části této práce jsou též následující dokumenty:

- 1) vzorový návrh na zahájení koordinačního řízení předkládaného insolvenčními správci (příloha č. 1);
- 2) grafický přehled instrumentů komunikace a spolupráce a koordinace podle Nového nařízení (příloha č. 2);
- 3) grafické pomůcky pro insolvenční soudce pro kontrolu náležitostí koordinačního řízení (příloha č. 3).

Příloha č. 1 představuje možný základ podání insolvenčního správce nazvaného návrh na zahájení koordinačního řízení.

Příloha č. 2 schematicky zachycuje procesní instrumenty, které v souvislosti s přeshraničním úpadkem skupiny společností přináší Nové nařízení.

Příloha č. 3 pak schematicky zachycuje náležitosti návrhu na zahájení koordinačního řízení a může sloužit soudcům insolvenčních soudů, kteří budou takovou návrh posuzovat z hlediska splnění jeho povinných náležitostí před tím, než v procesu podniknou další kroky.

11. ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo v rámci její teoretické části podrobně analyzovat novou právní úpravu nadnárodního úpadku členů skupiny společností, v rámci praktické části práce pak představit na vzorovém případě možnosti postupu, které Nové nařízení nabídne soudům a insolvenčním správcům., kteří mohou v budoucnosti případy nadnárodního úpadku koncernu řešit.

Práce bezprostředně před nabytím účinnosti Nového nařízení představila novou právní úpravu, v rámci v úvodu specifikovaných omezení absence odborných publikací a rozhodovací praxe Soudního dvora EU analyzovala její znění a upozornila na výhody i možná rizika. Mezi hlavními výhodami dominuje skutečnost, že nová právní úprava jako první vůbec přináší řešení pro nadnárodní úpadek skupiny, mezi riziky pak skutečnost, že nově nastavená pravidla stojí na bázi dobrovolné účasti jednotlivých činitelů. Práce též představila možnosti praktického využití nové právní úpravy.

Pro další použití osobami zabývajícími se problematikou insolvence (insolvenční soudy, insolvenční správci) práce předkládá vzory a schémata, která mohou být využita při řešení reálných případů po účinnosti Nového nařízení.

I. Shrnutí a klíčová slova v anglickém jazyce (Summary and Key words)

II-I. Shrnutí v anglickém jazyce (Summary)

Insolvency of Members of a Group of Companies

Name and surname: Tereza HOŠKOVÁ

Field of study: Accounting and Financial Management

University: University of South Bohemia in České Budějovice

Faculty: Faculty of Economics

Year of Study: 3

The aim of the bachelor thesis is to analyse the newly adopted European Regulation (EU) No. 2015/848 as of 20 May 2015 on Insolvency Proceedings (the "**Regulation**") that shall enter into force in June 2017, especially as regards cross-border insolvency of group of companies.

The theoretical part of the thesis introduces the background of European legislation in the field of international private law and concentrates especially on pieces of legislation regulating the insolvency proceedings. The thesis analyses the reasons for general recast of the regulation as well as reasons for extension of the scope of the regulation by the rules for cross-border insolvency of group of companies.

The practical part consists of a simulation of cross-border insolvency proceedings where a group of companies is concerned. It also contains template documents and charts for the use of insolvency courts and insolvency trustees.

II-II. Klíčová slova v anglickém jazyce (Key words)

Insolvenční řízení, úpadkové řízení, koncern, evropská legislativa, nařízení o úpadkovém řízení, revize nařízení o úpadkovém řízení, nařízení o insolvenčním řízení, přeshraniční insolvence
Insolvency proceedings, group of companies, European legislation, Regulation on Insolvency Proceedings, Insolvency Regulation Recast, cross-border insolvency

II. Přehled použitých zkratk

Důvodová zpráva	EVROPSKÁ UNIE, Evropská komise. <i>Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení</i> . 2012. Dostupné také z: http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/dossier/files/download/082dbcc53d6d6937013d7d5da82b0851.doc
INSOL Europe	Evropská asociace odborníků na restrukturalizaci a úpadek
insolvenční zákon	Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, v platném znění
Komise	Evropská komise Evropské unie
Nařízení	nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení
Nařízení Brusel I bis	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
Nové nařízení	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení (konsolidované znění)
Smlouva o Evropské unii	smlouva o fungování Evropské unie ve znění publikovaném v Úředním věstníku Evropské unie C 326/13 dne 26. října 2012 (konsolidované znění)
Smlouva o fungování Evropské unie	smlouva o Evropské unii ve znění publikovaném v Úředním věstníku Evropské unie C 83/45 dne 30. března 2010
Soudní dvůr EU	Soudní dvůr Evropské unie (dříve Evropský soudní dvůr) se sídlem v Lucemburku
Studie	INSOL EUROPE. <i>Revision of the European Insolvency Regulation: Proposals by INSOL Europe</i> . 2012. Dostupné také z: http://www.nautadutilh.com/Documents/Publications%20to%20profiles/Revision_of_the_European_Insolvency_Regulation.pdf
UNCITRAL	Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo (United Nations Commission on International Trade Law), založená dne 17. prosince 1966 za účelem podpory progresivní harmonizace a sjednocení mezinárodního obchodního práva (více informací na https://www.uncitral.org/).

III. Seznam literatury

Monografie:

BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Evropské a mezinárodní insolvenční právo: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2007, xxxvii, 1550 s. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7179-591-9.

BOGUSZAK, Jiří, Jiří ČAPEK a Aleš GERLOCH. *Teorie práva*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-735-7030-0.

HÁSOVÁ, Jiřina. *Insolvenční zákon: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014, xxi, 1482 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-555-8.

PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo soukromé*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, xxx, 304 s. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-504-6.

REINHOLD GEIMER; ROLF A. SCHÜTZE. *Europäisches Zivilverfahrensrecht: Kommentar zur EuGVVO, EuEheVO, EuZustellungsVO, zum Lugano-Übereinkommen und zum nationalen Kompetenz- und Anerkennungsrecht. Rechtsstand: voraussichtlich 1.1.2009*. 3., Aufl. München: Beck, 2009. ISBN 978-340-6583-537.

ŠNOBLOVÁ, Zuzana a Vítězslav NĚMČÁK. *Insolvenční správce*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-914-2.

Články:

BŘICHÁČEK, Tomáš. Nový právní rámec pro přeshraniční insolvenční v EU. *Právní rozhledy*. 2015, **2015**(22), 10.

MIŠŮR, Peter. Doporučení k úpadkovým řízením v kontextu práva obchodních společností EU. *Obchodněprávní revue*. 2011, **2011**(10), 6.

MORAVEC, Tomáš. Nařízení o úpadku 1346/2000 - koncernová insolvence. *COFOLA 2011* [online]. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2011, **2011**(1), 14 [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/cofola2011/files/normotvorba/Moravec_Tomas_6346.pdf

MORENO, Alberto Díaz. Comments to the new EU regulation on insolvency proceedings: Insolvency of members of a group of companies. *Gómez-Acebo & Pombo* [online]. 2015, **2015**(1), 10 [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.gomezacebo-pombo.com/media/k2/attachments/insolvency-of-members-of-a-group-of-companies.pdf>

NIZOZEMSKÁ ASOCIACE PRO KOMPARATIVNÍ A MEZINÁRODNÍ INSOLVENČNÍ. *Insolvenční nadnárodní skupiny společností a záchranné plány*. 2012. Dostupné také z: http://www.nautadutilh.com/Documents/Publications%20to%20profiles/Insolvent_Groups_of_Companies_in_Cross_Border_cases_and_rescue_plans.pdf

SHELDON, Richard a Mark **ARNOLD**. *Cross-border insolvency*. Fourth edition. Haywards Heath, West Sussex: Bloomsbury Professional, 2015, lv, 694 pages. ISBN 978-178-0435-541.

THOLE, Christoph a Manuel **DUEÑAS**. Some Observations on the New Group Coordination Procedure of the Reformed European Insolvency Regulation. *International Insolvency Review* [online]. 2015, **24**(3), 214-227 [cit. 2017-02-02]. DOI: 10.1002/iir.1242. ISSN 11800518. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1002/iir.1242>

VAN GALEN, Robert. The Recast Insolvency Regulation and groups of companies. *ERA Forum* [online]. 2015, **16**(2), 241-253 [cit. 2017-03-04]. DOI: 10.1007/s12027-015-0399-7. ISSN 1612-3093. Dostupné z: <http://link.springer.com/10.1007/s12027-015-0399-7>

WOOD, Philip. *Law and practice of international finance series*. 2nd ed. London: Thomson/Sweet, 2007, v. 1-7. ISBN 978-184-7032-140.

The Recast Insolvency Regulation and groups of companies. *ERA Forum* [online]. 2015, **16**(2), 241-253 [cit. 2017-02-02]. DOI: 10.1007/s12027-015-0399-7. ISSN 1612-3093. Dostupné z: <http://link.springer.com/10.1007/s12027-015-0399-7>

Podklady legislativního procesu:

EVROPSKÁ UNIE, Evropská komise. *Pracovní dokument Komise k vyhodnocení dopadů revize nařízení Rady (ES) No. 1346/2000 o úpadkovém řízení*. 2012. Dostupné také z:

http://ec.europa.eu/justice/civil/files/insolvency-ia-summary_en.pdf

EVROPSKÁ UNIE, Evropská komise. *Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení*. 2012. Dostupné také z:

<http://www.ipex.eu/IPEXL->

[WEB/dossier/files/download/082dbcc53d6d6937013d7d5da82b0851.doc](http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/dossier/files/download/082dbcc53d6d6937013d7d5da82b0851.doc)

INSOL EUROPE. *Revision of the European Insolvency Regulation: Proposals by INSOL Europe*. 2012. Dostupné také z:

http://www.nautadutilh.com/Documents/Publications%20to%20profiles/Revision_of_the_European_Insolvency_Regulation.pdf

IV. Seznam obrázků a tabulek

Součástí této práce jsou následující obrázky a tabulky:

- kapitola 6: Graf č. 1: Počet hlavních řízení zahájených v České republice v letech 2008 – 2016;
- kapitola 6: Graf č. 2: Počet vedlejších řízení zahájených v České republice v letech 2008 – 2016;
- kapitola 6: Graf č. 3: Počet hlavních řízení, která byla zahájena na území České republiky u jednotlivých příslušných krajských soudů mezi lety 2008 a 2016;
- kapitola 6: Graf č. 4: Počty hlavních a vedlejších řízení zahájených Krajským soudem v Českých Budějovicích v letech 2008 až 2016;
- kapitola 6: Zdrojové údaje grafu č. 4;
- příloha č. 4: Zdrojové údaje ke kapitole č. 6.

V. Seznam příloh

Součástí této práce jsou následující přílohy:

- příloha č. 1: vzorový návrh na zahájení koordinačního řízení předkládaného insolvenčními správci;
- příloha č. 2: grafický přehled instrumentů komunikace a spolupráce a koordinace podle Nového nařízení;
- příloha č. 3: grafická pomůcka pro insolvenční soudce pro kontrolu náležitostí koordinačního řízení;
- příloha č. 4: Zdrojové údaje ke kapitole č. 6.

VI. Přílohy

Příloha č. 1: Návrh na zahájení koordinačního řízení

- Adresát:** [zvolený soud pro zahájení koordinačního řízení vybraný z příslušných soudů]
- Věc:** Návrh na zahájení koordinačního řízení podle 61 a násl. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení (přepřacované znění) ve věci členů nadnárodní skupiny [ABCD]
- Navrhovatel:** [insolvenční správce jmenovaný v insolvenčním řízení některého člena skupiny]

1. Návrh na zahájení koordinačního řízení

Insolvenční správce jmenovaný v insolvenčním řízení se společností [ABCD s.r.o.], se sídlem v [Praze] (dále jen „Český člen“), tímto žádá nadepsaný soud o vydání rozhodnutí o zahájení koordinačního řízení podle 61 a násl. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení (přepřacované znění) ve věci členů nadnárodní skupiny [ABCD].

2. Zahrnutelná insolvenční řízení

Dne 10. srpna 2017 bylo [ve Spolkové republice Německo] zahájeno insolvenční řízení proti společnosti [ABCD GmbH], se sídlem v [Mnichově] (dále jen „Německý člen“). Pro toto řízení byl [soudem nebo příslušným orgánem] insolvenčním správcem jmenován [pan Martin Fuchs], insolvenční správce se sídlem v [Mnichově], kontaktní adresa [IVFuchs@fuchs.de]. Německý člen je jediným společníkem Českého člena.

Dne 15. srpna 2017 bylo [v Polsku] zahájeno insolvenční řízení proti společnosti [ABCD sp. z o.o.], se sídlem ve [Vratislavi] (dále jen „Polský člen“). Pro toto řízení byl [soudem nebo příslušným orgánem] insolvenčním správcem jmenován [pan Cyryl Przeczek], insolvenční správce se sídlem ve [Vratislavi], kontaktní adresa [ISPrzeczek@przeczek.pl]. Německý člen je jediným společníkem Polského člena.

Insolvenční správce žádá o zahrnutí insolvenčních řízení s Českým členem, s Německým členem a s Polským členem do koordinačního řízení.

(pro přehlednost lze doporučit na tomto místě uvést podrobné údaje příslušných soudů či jiných orgánů a insolvenčních správců)

1.1. Seznam insolvenčních správců jmenovaných ve vztahu k členům skupiny:

[jména a příjmení, příp. název, sídlo a další vhodné kontaktní a identifikační údaje jmenovaných insolvenčních správců]

1.2. Seznam soudů a příslušných orgánů zapojených do insolvenčního řízení proti členům skupiny:

[označení, sídlo a další vhodné kontaktní a identifikační údaje příslušných soudů nebo jiných orgánů]

3. Návrh na jmenování koordinátora

Navrhovatel navrhuje, aby funkci koordinátora vykonávala JUDr. Ing. Iva Chytrá, LL.M., insolvenční správkyně zapsaná v seznamu insolvenčních správců vedeného Ministerstvem spravedlnosti České republiky (dále jen „**Navrhovaná koordinátorka**“). Navrhovaná koordinátorka působí více než 15 let jako insolvenční správkyně, má bohaté zkušenosti se správou a řízením nadnárodních společností a dobrou znalostí anglického i německého jazyka, které nabyla na studiích a pracovních pobytech v zahraničí a souhlasí, že bude působit jako koordinátor. Tyto skutečnosti navrhovatel dokládá následujícími přílohami:

Přílohy: [profesní životopis Navrhované koordinátorky]
[Vysokoškolské diplomy Navrhované koordinátorky]
[osvědčení o jazykových zkouškách Navrhované koordinátorky]
[relevantní reference Navrhované koordinátorky]
Písemný souhlas koordinátora s výkonem činnosti

4. Nástin navrhované koordinace

Navrhovatel předkládá nadepsanému soudu nástin koordinace, který bude po zahájení koordináčního řízení podrobněji rozpracován a následně realizován Navrženým koordinátorem.

[Navrhovatel uvádí, že předkládané řešení diskutoval s insolvenčními správci jmenovanými v řízení s Polským členem a Německým členem, jakož i s Navrhovanou koordinátorkou.]

[Navrhovatel v rámci nástinu koordinace navrhuje zrušení vlastní výroby v Polsku a nahrazení dodávek levnějšími externími dodávkami od čínských výrobců. Dalším krokem

je dočasné omezení montážních činností v České republice na přibližně 40 % původního objemu s tím, že se předpokládá návrat na původní montážní hodnoty v horizontu šesti let po stabilizaci externích dodávek. Obdobné omezení dopadne na Německého člena. Tento se má dodatečně zaměřit na rozšíření služeb v oblasti údržby a na poskytování dalších servisních služeb k dodávaným linkám. Německý člen posílí také v oblasti výzkumu nových technologií. Na tyto činnosti může čerpat zajímavé dotace od Evropské unie.]

5. Nástin odhadovaných nákladů

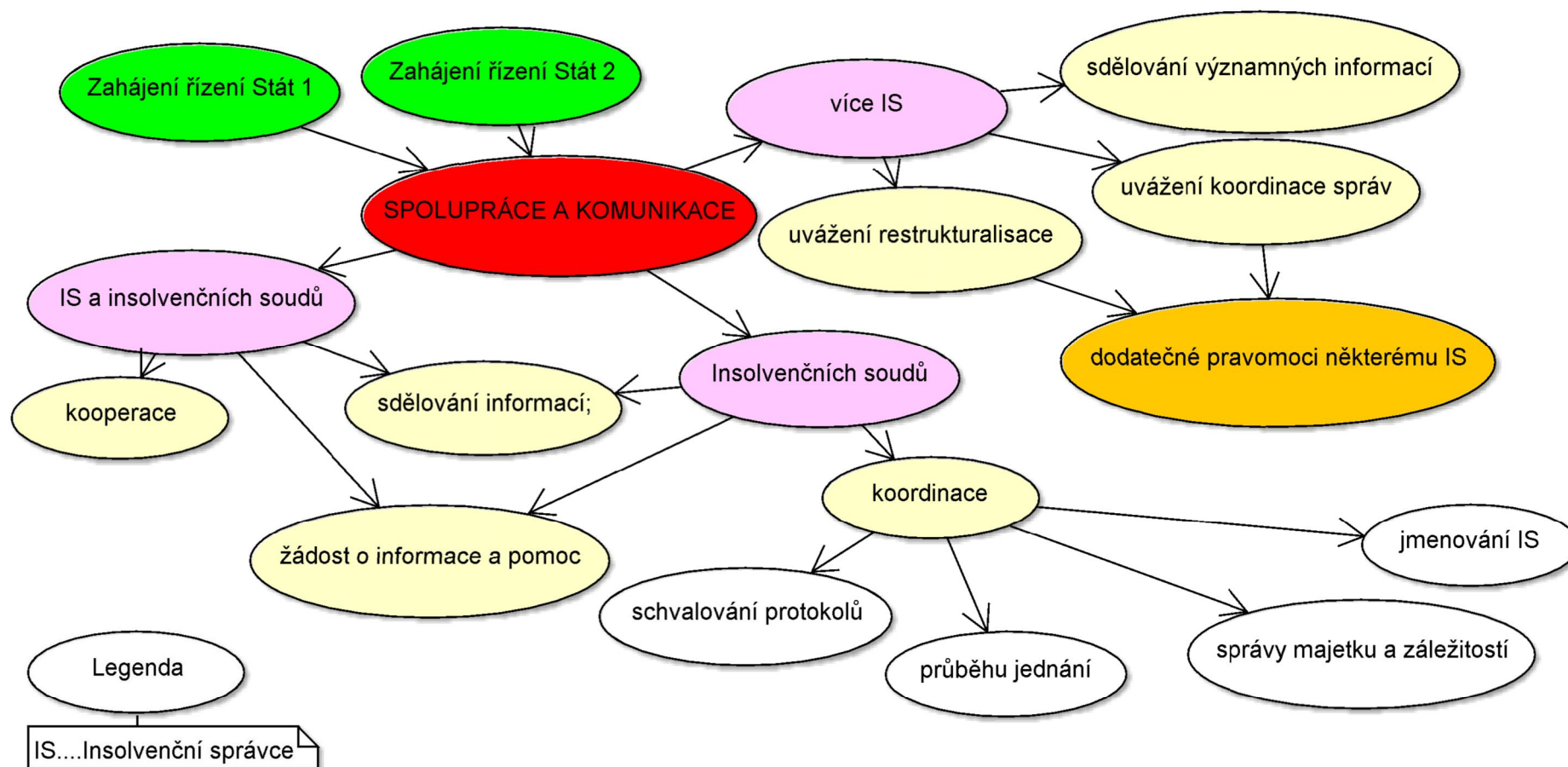
Navrhovatel předpokládá náklady koordinace ve výši [350.000 Kč], přičemž s ohledem na předpokládané užítky koordinace a význam společností ve skupině by [50 %] nákladů měl hradit [Německý člen], [35 % Český člen] a [15 % Polský člen].

6. Petit

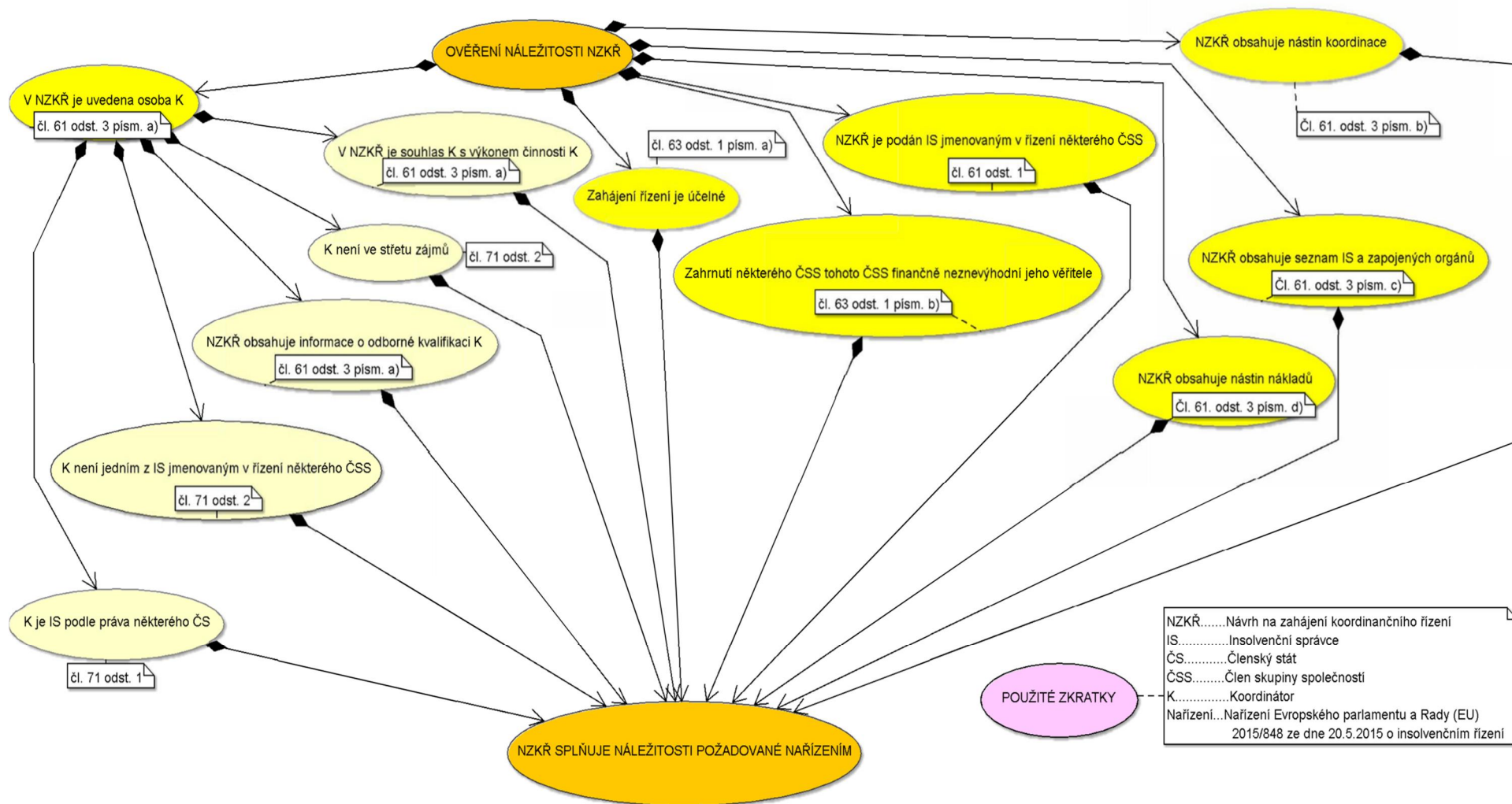
Navrhovatel navrhuje, aby nadepsaný soud oznámil doporučeným dopisem s doručenkou podání tohoto návrhu a navrženého koordinátora insolvenčním správcům. Neobdrží-li nadepsaný soud ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení dopisu námítky od obeslaných insolvenčních správců, rozhodne o zahájení koordinačního řízení proti skupině.

[Insolvenční správce jmenovaný v řízení s Českým členem]

Příloha č. 2: Grafický přehled instrumentů komunikace a spolupráce a koordinace podle Nového nařízení

Příloha č. 3: Grafická pomůcka pro insolvenční soudce pro kontrolu náležitostí koordinačního řízení

Příloha č. 4: Zdrojové údaje ke kapitole č. 6 Teoretická část – Statistické informace o insolvenčních řízeních s evropským prvkem v České republice

	Hlavní řízení									Hlavních řízení celkem
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Městský soud v Praze	0	1	0	0	0	0	0	228	11	240
Krajský soud v Praze	0	0	0	208	8	0	110	129	156	611
Krajský soud v Českých Budějovicích	0	0	0	0	0	0	1	1	25	27
Krajský soud Plzeň	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Krajský soud v Hradci Králové	0	0	0	0	0	0	7	10	8	25
Krajský soud v Ústí nad Labem	0	1	0	0	0	0	0	1	0	2
Krajský soud v Ostravě	28	2	0	0	0	0	0	0	0	30
Krajský soud v Brně	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Česká republika	28	4	0	208	12	0	118	370	200	940

	Vedlejší řízení									Vedlejších řízení celkem
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Městský soud v Praze	0	1	1	0	0	0	0	1	1	4
Krajský soud v Praze	0	0	0	6	14	0	183	147	10	360
Krajský soud v Českých Budějovicích	0	0	0	2	0	0	2	5	26	35
Krajský soud Plzeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Krajský soud v Hradci Králové	0	0	0	2	0	0	0	3	0	5
Krajský soud v Ústí nad Labem	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Krajský soud v Ostravě	0	0	0	2	61	0	0	0	0	63
Krajský soud v Brně	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Česká republika	0	2	1	12	75	0	185	156	37	468